Jaargang 109. Vrijdag, 25 October 1850. No. 86.

GRONINGER COURANT.

ALGEMEEN DAGBLAD voor de Stad en Provincie Groningen.

TWEEDE UITGAVE.

BEKENDMAKING.

BURGEMEESTER EN WETHOUDEREN der Stad *Groningen* brengen bij deze ter kennis van de BELASTING-SCHULDIGEN, dat het door den Heer STAATSRAAD, COMMISSARIS des KONINGS in de Provincie *Groningen*, bij besluit van den 11den October 1850, no. 14, gearresteerde en invorderbaar verklaarde TWEEDE SUPPLETOIR KOHIER voor de BELASTING op het PERSONEEL, over het dienstjaar 18$\frac{49}{50}$, voor deze Gemeente, op heden aan den ONTVANGER der DIRECTE BELASTINGEN in deze stad ter invordering is ter hand gesteld, en dat ieder verpligt is zijnen aanslag op den bij de wet bepaalden voet te voldoen. Voorts worden de belastingschuldigen herinnerd, dat, bijaldien zij mogten vermeenen bij hunnen aanslag bezwaard te zijn, zij hunne klagten deswege moeten *binnen drie maanden na heden*, en dat die klagten, op gezegeld papier, moeten worden gerigt aan Heeren Gedeputeerde Staten, en kunnen worden bezorgd bij den Heer Controleur der Directe Belastingen te *Groningen*.

Gedaan in het Raadhuis te *Groningen*, den 21sten Oct. 1850.

Burgemeester en Wethouderen: VAN IMHOFF.

De Secretaris bij het Bestuur der Stad Groningen: L. B. LOHMAN, *L. S.*

NIEUWSTIJDINGEN.

NEDERLANDSCH OOST-INDIE.

BATAVIA, 24 Augustus.

De veearts *F. J. Rijkzen*, naar de residentie Rembang gezonden, ter zake van de daar heerschende ziekte onder het rundvee, heeft, bij zijne komst in het distrikt Rembes, waar de ziekte het hevigst woedde, bevonden, dat zij reeds aanmerkelijk verminderd was. Volgens den genoemden veearts, is het miltvuur de oorzaak der sterfte, en schijnt de ziekte, ofschoon zeer hevig, op zich zelve niet aanstekelijk te zijn.

Op Ternate en de omliggende eilanden heeft in April en Mei j.l. eene epidemische catarrhe of griep geheerscht, waarvan slechts weinige bewoners verschoond zijn. Vele oude lieden en kinderen zijn daaraan bezweken. Op het eiland Tidoro was de sterfte nog veel grooter. — Volgens de laatste berigten (15den Junij) was de epidemie geweken.

De officiële berigten omtrent de wederspannigheid der Chinezen op de westkust van Borneo deelen o. a. de volgende nadere bijzonderheden mede: Dat de sluikhandel daartoe aanleiding heeft gegeven, en dat de Chinezen van de Kongsie *Tay-Kong* zich hebben verzet tegen het in beslag nemen van een vaartuig, 't welk 25 kisten opium, 40 koijans zout en 400 vaatjes buskruid aan boord had, en zelfs versterkingen hebben opgeworpen, om dit te verhinderen.

De resident heeft dadelijk eene militaire expeditie verlangd, om daarin te voorzien. De Regering heeft gemeend, dat de aankomst van Zr. Ms. fregat *de Rijn*, naar China bestemd, genoegzaam zoude zijn geweest, om aan deze wederspannigheid een einde te maken. Dit is echter niet gelukt. Een deel der equipage van gemelden bodem is aan wal gegaan, ten einde de versterkingen der muitelingen, ter reede van Sandouw, te vermeesteren, doch is al dadelijk door de hulptroepen van Sambas en de koelies verlaten geworden. De aanval is niet gelukt, en het fregat heeft den 12den Junij de reis voortgezet. Op het vernemen van dit berigt, heeft de Regering eene compagnie van het 13de bataljon, benevens eene halve flankcompagnie en een detachement artillerie, met ligte mortieren, benevens de korvet *Boreas*, het stoomschip *Bromo*, de schooners *Haai* en *Kameleon*, welke laatste eene afdeeling walbusschutters aan boord had, derwaarts gezonden, om de versterking bij Sandouw te vermeesteren, en des noods de posten van Sambas en Pontianak tegen een' mogelijken aanval der Chinezen te dekken.

Naar luid der laatste berigten uit Pontianak, van den 16den Augustus, schenen de Chinezen hun oogmerk om een' aanval op Sambas te ondernemen, te hebben laten varen, en heerschte er oneenigheid onder hen, ter zake van gebrek aan leeftogt. Sambas en Pontianak waren genoegzaam van voorraad en materieel voorzien; doch buitendien was de vrees voor een aanval op eerstgenoemde sterkte genoegzaam geheel geweken, en had de resident, welke in den beginne eene expeditie van 1000 man had verlangd, laatstelijk gemeld, dat 2- à 300 man genoegzaam zouden zijn, om de zaken in zoo verre te herstellen, dat tot betere tijden kon worden gewacht, om met meer kennis van zaken te handelen, en alles naar eisch in te rigten.

Bij den niet herhaalden aanval van de equipage van Zr. Ms. fregat *de Rijn*, zijn aan onze zijde een doode en drie gekwetsten gevallen; aan den kant der Chinezen 8 dooden en 11 gekwetsten. Genoemd fregat is den 6den Augustus in de wateren van China aangekomen.

ITALIE.

De Paus heeft, bij een brevet aan den aartsbisschop van Verceil, geantwoord op het verzoek van de in Villanovetta vereenigd geweest zijnde Piëmontesche prelaten, om zoo spoedig mogelijk een einde te maken aan de kerkelijke verwikkelingen. Bij dit brevet verklaart de Paus, dat hij vurig verlangt, dat de aan dat gedeelte der kerk geslagene wonden ten spoedigste zullen worden geheeld; maar dat vooralsnog dit doel niet ken worden bereikt; — dat aan geen verdrag, waarbij aan de vrijheid der kerk de vereischte waarborg wordt verzekerd, kan worden gedacht, zoolang de Piëmontesche regering beweert, gelijk zij onlangs door de zending van een voornaam persoon (den heer *Pinelli*) heeft bewezen, dat zij alleen in haar regt is, en dat aan de Piëmontesche kerk geene rust kan worden gegeven, zoolang de aartsbisschop *Franzoni* niet van zijne standplaats verwijderd blijft.

De aartsbisschop van Cagliari is in Rome aangekomen en door den Paus in een bijzonder gehoor ontvangen.

DUITSCHLAND.

De Duitsche crisis.

FRANKFORT, 20 October.

De zoogenoemde Bondsvergadering heeft in eene harer jongste zittingen een besluit genomen, volgens hetwelk de Pruissische troepen, binnen den tijd van drie maanden, het Badensche grondgebied, met inbegrip der Bondsvesting Rastat, zullen moeten verlaten hebben, terwijl de Badensche troepen, in Pruissen in garnizoen, tegen hetzelfde tijdstip in Baden zullen zijn teruggekeerd. — Het Oostenrijksche legerkorps in het Vorarlgebergte blijft ter beschikking van den Groothertog.

Staat van zaken in Keur-Hessen.

De ministeriële crisis in het Keurvorstendom Hessen blijft volgens de jongste berigten nog voortduren. Ofschoon, gelijk wij vroeger mededeelden, de eerste combinatie mislukte, zoo schijnt nogtans het plan, om den heer *Hassenpflug* en zijne tegenwoordige ambtgenooten te vervangen, verre van te zijn opgegeven. Bijzonderheden zijn echter nog niet bekend. De heer *Duijsing*, die onverrigter zake uit Wilhelmsbad te Kassel was teruggekomen, is kort na zijne aankomst op nieuw derwaarts ontboden. Volgens eene telegrafische depêche uit Kassel, had het opperste geregtshof bevel gegeven, dat de redacteur der *Nieuwe Hessische Courant*, de heer *Oetker*, die zich nu reeds ongeveer veertien dagen in hechtenis bevindt, op vrije voeten zou worden gesteld. Het hof heeft dit bevel, onder een beroep op de constitutie, aan den militairen kommandant *Helmschwerdt* ter uitvoering toegezonden.

BERLIJN, 20 October.

Het onderzoek nopens de verstandelijke vermogens van *Sefeloge*, heeft tot uitkomst gehad, dat de misdaad, waaraan hij zich heeft schuldig gemaakt [moordaanslag op den Koning], hem wel gedeeltelijk kan toegerekend worden. Hij zal dus nu voor het hof moeten te regt staan.

— Tot den 18den Oct. waren te Berlijn door de cholera aangetast 1155 personen, daarvan zijn 408 hersteld, 674 gestorven, in behandeling gebleven 73.

KEULEN, 20 October.

In Baden is de staat van beleg weder voor eene maand verlengd.

De inlandsche tabak wordt daar bij honderdduizenden ponden naar Engeland verzonden, en vandaar als sigaren naar Amerika uitgevoerd. Onder die tabak stoppen bedriegers veel gedroogde bladerenn van beetwortels.

HAMBURG, 18 October.

Volgens een' brief, in de *Berl. Zeit.* geplaatst, zijn gedurende het beschieten van Friedrichstadt tien inwoners gedood en 13 gewond. Van de 506 huizen der stad zijn er 137 geheel afgebrand, ter waarde van 364,720 M. C., 285 huizen zijn beschadigd, welker schade wordt berekend op 153,080 M. C. Al de overige huizen zijn ook min of meer beschadigd; slechts 2 zijn er onbeschadigd gebleven.

GROOT-BRITTANJE.

LONDEN, 20 October.

In eene alhier gehouden vergadering van reeders en kooplieden is besloten, om, ter gelegenheid van de groote tentoonstelling van 1851, eene nieuwe club op te rigten, die toegankelijk zal zijn voor reizigers van *alle* natiën. In die club zal men tolken vinden voor *alle* Oostersche en Westersche talen, gidsen, bureaux tot het geven van inlichtingen, enz. Eene terstond gekozene commissie is belast met de verwezenlijking van dit plan.

— De *Morning Chronicle*, die niet slechts in het Engelsch, maar ook in het Fransch en Duitsch al de bijzonderheden mededeelt betreffende de groote tentoonstelling van 1851, behelst o. a. het volgende:

„Het is buiten twijfel, dat wij op onzen rijperen leeftijd de sprookjes, waarin wij op onze kindschheid zoo veel behagen schepten, tot de werkelijkheid zullen zien overgaan. Door den genius van den arbeid wordt thans in Hyde Park een gebouw opgerigt, welks pracht en uitgestrekte afmetingen die tooverpaleizen overtreffen, welke de geniussen der tooverwereld voor *Aladin* bouwden. Men ziet het reeds, dat wij het heerlijke gebouw bedoelen, dat bestemd is om de onuitputtelijke schatten op te nemen, die, uit alle oorden der wereld, naar de groote tentoonstelling zullen toevloeijen.

„Het glazen paleis, dat stoute denkbeeld van den heer *Payton*, zal op zich zelf een der grootste wonderen van 1851 zijn. Het zal eene ruimte beslaan van 18 acres of 753,984 vierkante voeten en uit vijf verdiepingen van ongelijke afmetingen bestaan, de eerste breeder dan de tweede, en zoo vervolgens, terwijl het drie reusachtige trappen zal vormen, die door een stelsel van holle kolommen en ijzeren bogen ondersteund zullen worden.

„Voor die constructie zullen niet minder dan 900,000 vierkante voeten glas, wegende te zamem 400 tonnen, gebruikt worden. De lengte van het gebouw zal 1848 voeten zijn; niet minder dan 600 Ned. ellen. De middenste galerij zal 66 voeten hoog en 72 voeten breed zijn. De rotonde zal eene hoogte van 108, eene lengte van 400 en eene breedte van 72 voeten hebben.

„Als men de galerijen mederekent, dan zal het paleis der tentoonstelling een terrein van omstreeks 21 acres beslaan. Het moet binnen drie maanden, dat is den 1sten Januarij, voltooid zijn. En dit is voorwaar niet het minst merkwaardige van dit reuzenwerk.

— De heer *Wyld*, lid van het parlement en eigenaar van eene groote fabrijk van landkaarten, is voornemens eene aardglobe van 56 voeten diameter naar de groote tentoonstelling te zenden. In dezen bol zal een behoorlijke in- en uitgang wezen; de verschillende landen der wereld zullen aan de binnen- en niet aan de buitenzijde zijn aangeduid, en het inwendige zal van gaanderijen en trappen zijn voorzien, opdat de bezoekers eene reis rondom de wereld zullen kunnen maken en elk der landen bezoeken, wier nijverheidsvoorwerpen op de groote expositie zullen te zien zijn.

— Er zijn in Londen 3209 advokaten en procureurs.

— Volgens de laatste berigten uit New-York, zoude *Jenny Lind* te Providence (Rhode Island) een concert geven; het eerste entréebiljet werd met 650 dollars (*f* 1675) betaald, zijnde 25 meer dan te Boston en 425 meer dan te New-York voor het eerste biljet was besteed.

FRANKRIJK.

PARIJS, 20 October.

Het onderwerp der gesprekken is heden een vertoog in het Napoleontische orgaan *le Constitutionnel*, waarin wordt beweerd, dat de generaal *Changarnier* zich niet van het Elysée-National *kan* verwijderen. Dit stuk, 't welk onderteekend is door den bestuurder van dat blad, den heer *Véron* zelven, is in meer dan één opzigt belangrijk te noemen. In hetzelve wordt op den voorgrond gesteld, dat de geruchten omtrent verdeeldheid tusschen den minister *d' Hautpoul* en den generaal *Changarnier*, geenszins uit de lucht gegrepen zijn, en dat die verdeeldheid eene ernstige oorzaak heeft. De minister namelijk wil *hervormen;* doch de generaal *Changarnier* wil *verbeteren*, met behoud van hetgeen thans bestaat. Er is mitsdien geen strijd tusschen personen, maar tusschen beginselen, en het uitvoerende bewind kan hier zeer goed omtrent *beginselen* beslissen, zonder *personen* te kwetsen.

Verder wordt in dat stuk betoogd, dat de generaal *Changarnier* te veel zelfstandigheid bezit, om zich, zelfs voor een oogenblik, te laten mede-slepen door van buiten komende indrukken, en dat er tusschen dien generaal en den Voorzitter eene zeer goede verstandhouding bestaat, die een noodwendig gevolg is van eene zekere gelijkheid van inzigten en van inborst.

— Het Engelsche blad *l'Examiner* maakt de volgende woordspeling, bewerende dat de middelen, die eenmaal de groote *Napoleon* gebruikte om de sympathie der troepen te verwerven, slechts eene enkele letter verschilden van die, welke thans daartoe door den President der republiek worden gebezigd. De oom bood zijne soldaten de aanlokkelijkheid van een *campaign* (veldslag), de neef biedt het leger het genot van *champaign* (Champagne) aan; de oom schonk hun het genoegen van den *battle* (strijd), de neef dat van den *bottle* (flesch).

— De luchtschipper *Poitevin* heeft hier eenige dagen geleden, met goeden uitslag, een' zonderlingen togt met den luchtbol gedaan; aan het schuitje hingen namelijk, door een zoo veel mogelijk aan het oog onttrokken toestel, drie paardrijdsters met vleugels op den rug en kroonen in de hand; de arme schepsels moesten personen uit de oude fabelhistorie voorstellen. Het toeschouwende publiek was opgetogen van bewondering!!

— De heer *Wishau*, een der ontwerpers van eene electrische telegraafverbinding tusschen Engeland en Indië, bevindt zich thans te Parijs. Hij is, zegt men, voornemens van de Fransche Regering magtiging te vragen om de draden van den door hem ontworpen telegraaf over Frankrijk te leiden, ten einde dezelve door middel van den onderzeeschen telegraaf tusschen Calais en Dover met Engeland te verbinden. Van Frankrijk zou de telegrafische lijn door de Middellandsche Zee en door Egypte naar Indië gaan, en op Calcutta uitloopen. Men heeft zelfs reeds een begin van uitvoering aan dit reusachtig plan gegeven: althans wordt gemeld, dat de ontwerpers de noodige werkzaamheden van Calcutta naar Diamond-Harbour hebben doen uitvoeren en dezelve binnen kort tot aan het Himelaijagebergte zullen voortzetten. De ontwerpers, de heeren *Hyde*, *Clarke* en *Wishau*, verzekeren, dat zij binnen vijf jaren deze verbinding van Engeland met zijn Oost-Indisch rijk zouden kunnen daarstellen.

BELGIE.

BRUSSEL, 21 October.

De gemeenteraad van Brussel heeft eergisteren eene zitting gehouden, waarbij op het budget van 1851 een krediet van 140,000 frs. is verleend tot het aanleggen van waterleidingen in het bovengedeelte der stad.

— Onder de kinderen op de lagere school van den eersten rang te Antwerpen, is eene som van ongeveer tachtig gulden gekollekteerd, als bijdrage tot een nationaal gedenkteeken der overledene Koningin van België. — Inteekeningen voor hetzelfde doel hebben alom in België plaats.

NEDERLAND.

'S GRAVENHAGE, 21 October.

De nieuw benoemde commissaris des Konings in de provincie Overijssel, de heer *Backer*, heeft dezer dagen in handen van Z. M. den Koning den gevorderden eed in die betrekking afgelegd en zal, op aanstaanden Dingsdag, te Zwolle, uit handen van den voormaligen commissaris staatsraad, de administratie van het provinciaal gouvernement overnemen.

— Zaturdag l.l. is de commissie uit de Tweede Kamer der Staten Generaal, belast met het aanbieden aan den Koning van het adres in antwoord op de troonrede, bij Z. M. ontvangen en heeft zij zich van hare taak gekweten. Door Z. M. den Koning is op dat adres het volgende geantwoord:

„Mijne heeren! De gevoelens in dit adres uitgedrukt, worden door mij op hoogen prijs gesteld. Zoodanige gewenschte overeenstemming tusschen de regering en de vertegenwoordiging voorspelt eene gelukkige volbrenging van de gewigtige taak, welke op beide rust. Zij geeft de gegronde hoop, dat de belangen van het vaderland door eendragtige zamenwerking krachtig zullen worden bevorderd."

— De afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten Generaal zullen zich morgen te 1½ uur bezig houden met het onderzoek der ontwerpen van wet: 1) tot *afschaffing der leges in zake van in- en uitgaande regten en accijnsen*, en 2) tot *wijziging der wet van* 1846 *op de burgerlijke pensioenen.*

— Bij het wetsontwerp, houdende wijziging der wet van 1846 op de burgerlijke pensioenen, wordt voorgesteld het maximum van pensioen van *f* 5000 op *f* 4000 te brengen; voorts dat aan alle burgerlijke ambtenaren 5 pCt. hunner wedde of belooning zullen worden gekort; dat het onderzoek van alle aanvragen om pensioen wordt opgedragen aan een' raad voor de pensioenen, bestaande uit vijf door den Koning te benoemen leden. De voorgestelde wijzigingen zullen in werking komen op den 1sten Jan. 1851, met welk tijdstip het pensioenfonds voor burgerlijke ambtenaren wordt opgeheven. De verleende pensioenen zullen niet meer door de *Staats-Courant*, maar jaarlijks, bij het indienen der staatsbegrooting, aan de Staten Generaal worden medegedeeld.

— Bij de begrooting der uitgaven wegens den arbeid der gevangenen over 1851, wordt voorgesteld te bepalen: traktementen aan beambten enz. *f* 23,700; percentswijze belooning aan id. *f* 5000; reis- en verblijfkosten voor id. *f* 1000; grondstoffen, fabrikatiekosten, gereedschappen, werktuigen enz. *f* 86,000; drukwerk *f* 800; arbeidsloonen *f* 29,500; onvoorziene uitgaven *f* 6000; totaal *f* 152,000; — tot dekking dezer uitgaven worden aangewezen de leverantiën uit de magazijnen van den arbeid der gevangenen, en de verkoop van onbruikbare werktuigen en gereedschappen. Het eventuëel ontbrekende zal uit den post van onvoorziene uitgaven worden aangevuld.

Bij het wetsontwerp is overgelegd eene raming der inkomsten van den arbeid der gevangenen ten bedrage van *f* 192,500, kunnende alzoo het batig saldo bij raming op *f* 40,500 worden gesteld.

— In de memorie van toelichting, betreffende de afschaffing der leges *in zaken van in- en uitgaande regten*, door den minister van financien onderteekend, komt voor, dat deze gelden waarschijnlijk reeds voor langen tijd zijn geheven bij de eerste algemeene regeling der regten van in-, uit- en doorvoer. In 1821 is aan de afschaffing der *leges* gedacht, maar schijnt men daarvan te hebben afgezien, uit hoofde van de belangrijke uitgave, die daardoor aan de schatkist zoude zijn berokkend geworden.

Sedert zijn de klagten van den handel over deze heffing meer en meer toegenomen, en kan de gegrondheid van dezelve niet geheel en al worden tegengesproken; weshalve eene verligting van den handel in dit opzigt wenschelijk is voorgekomen.

— De minister van buitenl. zaken roept in de *Staats-Courant* alle jongelieden op, die wenschen benoemd te worden tot attaché bij het Ned. corps diplomatique, om zich vóór den 1sten Jan. e.k. schriftelijk bij het dept. van buitenl. zaken aan te melden, met opgave hunner naam en woonplaats en onder overlegging van het bewijs, dat zij aan eene van 's Rijks Hoogescholen tot doctor in de regten zijn bevorderd. De jongelieden, voor wie de toestemming des Konings om als kandidaten te worden ingeschreven, zal verkregen zijn, zullen in Maart 1851, op nader te bepalen dag en plaats, ten overstaan van de door Z. M. benoemde commissie, een examen afleggen.

— Gisteren is met den laatsten spoortrein naar Amsterdam vertrokken, de heer *van Nes*, benoemd tot vice-president van den Raad van Indië. Z. Ed. begeeft zich naar Zwolle om aldaar een paar dagen te vertoeven. Men weet, dat de heer *Bruce*, benoemd Gouverneur-Generaal, zich mede nog aldaar bevindt. De heer *Bruce* vertrekt waarschijnlijk den 30sten of 31sten dezer per scheepsgelegenheid naar Java.

Het plan van den heer *van Nes* is om (niet, zoo als elders gezegd is, in December) met de landmail van Januarij aanstaande naar Java te vertrekken.

— Van regeringswege zijn de statistieke tabellen van den handel en de scheepvaart van het Koningrijk, over 1849, voor het publiek verkrijgbaar gesteld bij gebr. *Giunta d' Albani*, boekdrukkers te 's Hage, à *f* 6.50 per exemplaar.

— In Mei 1851 zal in den Haag wederom eene stedelijke tentoonstelling van schilderijen en andere kunstwerken van levende meesters worden gehouden.

— Voor den Hoogen Raad der Nederlanden, kamer van burgerlijke zaken, is op den 18den dezer bepleit de zaak van den heer *B. Léon*, deurwaarder bij de arrondissementsregtbank te 's Gravenhage, contra Z. M. *Willem III* en Z. K. H. prins *Hendrik der Nederlanden*, in hoedanigheid van mede-erfgenamen van wijlen Z. M. *Willem II*, strekkende de vordering van den eischer: 1) tot restitutie van gedane uitschotten voor en ten behoeve van nu wijlen Z. M. *Willem II*, als in hoogstd. partikuliere dienst geweest zijnde, gedaan; en 2) tot nakoming van en betaling der verschenen termijnen eener acte de dato 13den December 1848, door nu wijlen Z. M. *Willem II*, ten behoeve des eischers gepasseerd, en krachtens welke nu wijlen Z. M. aan den eischer levenslang, als in zijne partikuliere dienst zijnde, en ter zake van bewezene diensten en betoonde trouw en gehechtheid, heeft toegelegd eene som van *f* 300 's maands.

Daargelaten enkele punten van ondergeschikt belang, als namelijk omtrent het al dan niet tardive en formele van het gedaan aanbod tot betaling der gedane uitschotten, de vraag in hoever de eischer, gelijk door de gedaagden werd gesustineerd, eene maandelijksche vooruitbetaling had genoten, zijn de pleidooijen, welke vier en een half uur onafgebroken hebben voortgeduurd, en waarbij zijn opgetreden mr. *D. Léon* en *A. de Pinto* voor den eischer, en mrs. *G. Delprat* en *J. C. Faber van Riemsdijk* voor de gedaagden, voornamelijk gewijd geweest èn aan de zedelijke èn aan de juridieke toetsing der onderwerpelijke zaak.

Mr. *D. Léon* deed bij inleiding onder anderen uitkomen, dat indien het in het belang is van vorst en volk, dat de kroon altijd met voegzamen ofschoon met bescheiden luister omringd en haar prestige bewaard blijve, het dan voorzeker niet anders dan bij ieder weldenkende eenen pijnlijken indruk kan te weeg brengen, dat, door welken noodlottigen invloed dan ook, een regtsgeding wordt uitgelokt, hetwelk, hoedanig de uitslag daarvan ook zijn moge, minst genomen nooit of te nimmer tot verhooging van den zedelijken luister van den troon zal kunnen medewerken.

Mr. *G. Delprat* heeft voor de gedaagden geene der geposeerde daadzaken tegengesproken, en zich alleen op een zuiver juridiek standpunt geplaatst. Uit dit oogpunt de zaak beschouwende, meende pl., dat de gepasseerde acte alleen was eene schenking bij wege van vergelding van diensten, nietig in den vorm, als zijnde niet bij notariële acte gepasseerd, en uit dien hoofde alleen verbindend voor den koninklijken onderteekenaar gedurende zijn leven, edoch ten aanzien der erfgenamen geen effekt kunnende sorteren.

Mr. *A. de Pinto* heeft bij repliek, met betrekking tot het regtskundig systema van den vorigen pleiter o. a. de aandacht gevestigd op de dwaling, welke zou gelegen zijn in het beweren, dat een contract alleen voor den onderteekenaar en niet voor de erfgenamen verbindend zoude zijn.

Met betrekking tot de zedelijke appreciatie der feiten, zeide pl. aan het slot zijner rede nagenoeg het volgende: „Terwijl de onderdanen van den Koning gedenkteekenen voor hem oprigten, en de groote steden in het rijk elkander onderling die eer betwisten, wordt de trouwe dienaar van den Koning bij de koninklijke erfgenamen met chicanes van zorm afgewezen, en tot eenig loon voor al zijne diensten en offers, onthaalt men hem op ijskoude pleidooijen, die hierop nederkomen: „Het koninklijk woord is niet heiliger of geloofwaardiger, dan dat van een' ander'; zijt gij onnoozel genoeg geweest, om dit te denken, welnu, des te slimmer voor u, — en de koninklijke handteekening van mijn' vader, met zijne eigene hand geschreven: — zij is scheurpapier."

Mr. *J. C. Faber van Riemsdijk is bij dupliek*, ofschoon dan ook ter loops, in de wederlegging van eenige feiten getreden, en heeft als slotsom zijner meening te kennen gegeven, dat de door den eischer ter zake zijner dienstprestatiën geleden materiële verliezen te hoog geschatten te worden opgegeven, en het vragen van het ontslag van den eischer uit zijne betrekking van deurwaarder bij het kantongeregt uit eigene beweging zoude zijn geschied.

Met betrekking tot het regts-systema heeft pleiter de stelling van mr. *Delprat*, als zoude hier blootelijk sprake zijn van eene donatie, nader geadstrueerd.

Op den 31sten October aanstaande zal de heer proc.-gen. *van Maanen* in deze zaak conclusie nemen.

AMSTERDAM, 22 October.

Wij vernemen, dat door de paters Jezuïten uit de R. K. kerk de Krijtberg alhier, voor eene som van ongeveer *f* 150,000, aangekocht zijn eenige groote perceelen op de Heerengracht hoek Spiegelstraat O. Z., met het doel, om op het terrein eene kerk op te rigten.

— Dat de diamantslijperij in Amsterdam steeds is en blijft een hoogst belangrijke tak van nijverheid, en aan zeer veel handen werk verschaft, blijkt o. a. wederom daaruit, dat, terwijl de nieuwe stoomfabrijk in de Zwanenburgerstraat, hoezeer hare voltooijing ook nabij zij, nog niet geheel gereed is, reeds de funderingen gelegd worden van eene nieuw stoomdiamantslijperij, in dezelfde straat en in de onmiddellijke nabijheid van de eerste.

LEEUWARDEN, 21 October.

De dag van gisteren was een feestdag voor de Doopsgezinde gemeente dezer stad. Nadat door de toenemende vermeerdering dezer gemeente, eene vergrooting van het anders nog hechte en nette kerkgebouw noodzakelijk was geoordeeld, en daartoe voor ongeveer zes maanden werd overgegaan, mogt reeds gisteren in het nieuwe, eenvoudig schoone en ruime gebouw, het eerste godsdienstig zamen-zijn wederom plaats hebben. De weleerw. heer *M. van Geuns* hield bij deze plegtige gelegenheid, ten aanhoore van de talrijk zamengekomen gemeente, van vele tot bijwoning dezer feestviering genoodigden en eener overgroote schare belangstellenden, eene zeer toepasselijke rede, naar aanleiding van Ezra 6 vs. 16. Erkentelijk voor de bereidvaardigheid waarmede de Luthersche gemeente haar kerkgebouw in gemeenschappelijk gebruik had gelieven af te staan, verneemt men, dat de Doopsgezinde gemeente gemeend heeft, als een gering blijk van dankbaarheid voor dit bewijs van christelijke verdraagzaamheid, een duurzaam aandenken te mogen aanbieden, bestaande in eene fraai bewerkte zilveren schenkkan.

— Gisteren avond ongeveer te 9 uur, had de van Groningen komende diligence, bij het inrijden in deze stad, door het breken van eene der assen, het ongeluk van om te vallen. Gelukkig dat de eenige zich in dezelve bevindende passagier met den schrik er is afgekomen, en dit ongeval geene treurige gevolgen heeft gehad.

— De maatschappij *tot Nut van 't Algemeen* heeft in hare algemeene vergadering van 1849 jaarlijks *f* 3000 bewilligd voor de oprigting van zes scholen ter vorming van onderwijzers der gymnastiek. Deze scholen zullen gevestigd zijn te Amsterdam, Rotterdam, 's Hertogenbosch, Arnhem, Groningen en Leeuwarden. Het geld is reeds meer dan een jaar toegestaan, doch zoo ver wij weten is nog geene enkele zoodanige school tot stand gekomen. Intusschen heeft het departement dier maatschappij te Leeuwarden pogingen aangewend om de zaak ter uitvoering te doen komen; men konde echter geen geschikt lokaal vinden. Thans echter bestaat er hoop, dat het gewestelijk bestuur een in allen opzigte geschikt lokaal met behoorlijke ruimte in de open lucht voor de gymnastische oefeningen, gedurende den zomer, zal beschikbaar stellen. Men hoopt den heer *Euler* uit Utrecht, als onderwijzer te zullen bekomen, met wien van regeringswege reeds sedert eenigen tijd wordt onderhandeld.

ASSEN, 22 October.

Men verneemt, dat de controleur van de directe belastingen en het kadaster *P. Koster*, werkzaam aan het dept. van financiën te 's Hage, is gecommitteerd om de functiën van zijn overleden ambtgenoot te Assen voorloopig waar te nemen.

— Op de jaarmarkt, den 15den dezer te Zuidlaren gehouden, waren aangebragt 1263 runderen en 759 paarden, terwijl 1541 rijtuigen het dorp hebben bezocht. De handel was vrij levendig, ofschoon de prijzen van het vee over het algemeen laag waren; de koeijen, aanstaande te kalven, en het melkvee golden van *f* 40 tot *f* 100; de jongbeesten werden verkocht tot *f* 40. Er waren vele paarden aangebragt, doch de handel in dezelve was slap. Men heeft weder in ruime mate kunnen opmerken de voor deze markt nadeelige werking van de bepaling, vervat in het bekende Provinciale Groninger Reglement tegen de verspreiding der longziekte, dat nml. geen rundvee uit Drenthe in Groningen mag ingevoerd worden, zonder de voorafgaande vergunning van den Commissaris des Konings in laatstgenoemd gewest. Deze bepaling is ook geheel en al doelloos geworden, daar in Drenthe sedert geruimen tijd de longziekte niet meer heerscht. (*Dr. Ct.*)

— Het gegoedste gedeelte van de inwoners der vesting Koevorden is voornemens, zich per rekweste aan Zijne Majesteit te wenden, om, zoo het mogelijk zij, denzelven te bewegen, dat het plan van ontmanteling dezer veste niet worde uitgevoerd. Wordt in weerwil hiervan het plan ten uitvoer gelegd, en verlaat het garnizoen deze stad, waarlijk dan is het voorzitgt der inwoners, van welken stand ook, zeer duister.

GRONINGEN, 24 October.

In de zitting der Provinciale Staten van Dingsdag l.l. worden de notulen der vorige vergadering voorgelezen en goedgekeurd.

De commissie aan wie was opgedragen het opmaken van een adres over de waterschappen aan den Koning en de beide Kamers der Staten Generaal, las bij monde van den heer DE HAAN hierop het concept adres aan den Koning en de 2de Kamer voor, waarin op eene spoedige regeling van deze zoo belangrijke zaak bij eene wet wordt aangedrongen. Ofschoon vroeger besloten was ook bij de 1ste Kamer een dergelijk adres in te dienen, vermeende de commissie echter, naar aanleiding van artikel 111 der grondwet, eene wijziging hierin te mogen maken.

De voorzitter zegt, dat de commissie zich hierdoor slechts gedeeltelijk van den haar opgedragen last heeft gekweten en verzoekt haar, volgens het genomen besluit der vergadering, alsnu nog over te gaan tot het opmaken van een adres aan de 1ste Kamer. De overige stukken worden in advijs gehouden en ter lezing gedeponeerd.

Hierop wordt in beraadslaging genomen:

I. Het rapport der commissie betreffende het brengen van wijzigingen in een vroeger gearresteerd reglement over de koepokinenting.

De heer QUINTUS brengt in het midden, dat deze geheele materie niet tot de bevoegdheid van de Provinciale Staten behoort en dat het regt om daarover verordeningen te maken, een punt is van algemeene staatspolicie. Ook zouden de verordeningen van Provinciale Staten niet algemeen kunnen worden uitgevoerd. Hij stelt daarom voor, het rapport der commissie niet aan te nemen, en wenscht Gedeputeerde Staten verzocht te hebben, aan z.exc. den Minister van binnenlandsche zaken te kennen te geven, dat de Staten van dit gewest in geene beslissing kunnen komen, maar er op aandringen, dat de bepalingen omtrent dit onderwerp in de wet op het onderwijs, onder de verpligtingen der ouders van schoolpligtige kinderen, opgenomen worden, of wel, dat daaromtrent eene speciale policiewet worde aangeboden.

De heer W. DE SITTER zegt, dat er thans niet gedelibereerd wordt over het maken van een reglement, maar hierover, of de Staten zich kunnen vereenigen met het voor 4 jaren door hun collegie opgemaakt en toen aan den Koning opgezonden reglement. Spr. keurt de aangevallen bepalingen goed.

Nadat nog de heeren VAN ROIJEN, MODDERMAN en KONING hun gevoelen hadden kenbaar gemaakt en bepaaldelijk de laatste zich verklaarde tegen het beginsel om deze verordeningen in de wet op het onderwijs te doen opnemen, weshalve hij voorstelde eene wijziging te maken in het voorstel van den heer QUINTUS, maakt de voorzitter de vergadering opmerkzaam, dat de deliberatiën op een verkeerd terrein zijn gekomen. Het reglement dat nog vigerende is, was in 1825 gearresteerd. In 1846 begrepen de Staten dat dit moest vervangen worden, en zonden een nieuw reglement aan den Koning ter bekrachtiging op. Het gouvernement heeft hierop thans zijne aanmerkingen gemaakt en wel volgens art. 19, 21, 23 en 27, omdat deze in strijd zijn met de vereischten van algemeene policiemaatregelen. De commissie nu, die het rapport hierover heeft uitgebragt, blijft persisteren in het besluit om andermaal datzelfde reglement aan de bekragtiging des Konings te onderwerpen. Maar dan is het ook te voorzien, dat diezelfde Minister, die zegt dat het reglement, zoo als het daar ligt, strijdig is met zijn gevoelen, het andermaal zal terugzenden. En dit zou eene voor de provincie zeer noodlottige vertraging veroorzaken. Z. exc. stelt alzoo voor, 1) het rapport der commissie in omvraag te brengen en 2) bij verwerping van dit, eene commissie te verzoeken een ontwerp, gewijzigd in den geest van het gouvernement te concipiëren of 3) als ook dit mogt verworpen worden, dan in den geest van het voorstel van den heer QUINTUS, den Koning een adres aan te bieden.

Nadat de heer VAN ROIJEN hierop nog eenige aanmerkingen gemaakt had, wordt het rapport der commissie in omvraag gebragt en met 32 tegen 7 stemmen verworpen.

Hierop voorgesteld zijnde, eene andere commissie te benoemen, om het reglement van 1846 in den geest van het gouvernement te veranderen, wordt dit voorstel met 26 tegen 13 stemmen verworpen.

Eindelijk stelt de voorzitter voor, den Koning een adres aan te bieden in den geest van het voorstel van den heer QUINTUS, 't welk wordt aangenomen met 22 tegen 17 stemmen.

II. Het rapport der commissie omtrent den aanleg van een' weg ter verbinding van het Hunsingo- met het Westerkwartier, alsmede het adres van HARKEMA te Warthuizen c. s., verzoekende, den aanleg van dien weg niet uit te stellen.

De heer WIERDA, die lid dezer commissie was geweest, zegt al zijne pogingen in het werk te hebben gesteld, om dit werk voor goed uit te stellen. Hij acht zich alzoo gedrongen, de redenen, die hem daartoe genoopt hebben, aan de Vergadering bloot te leggen. In 1843 hadden de Staten besloten tot het aanleggen van 3 wegen, die van Noordbroek naar Appingedam, van Winsum naar de Zoutkamp en de onderhavige. Te vergeefs heeft spreker onderzoek gedaan naar de grondige redenen die de Staten tot het aanleggen van deze provinciale wegen hadden doen besluiten. Maar genoeg, wat voorbij is, is voorbij; het is de pligt der tegenwoordige Staten, in de toekomst te zorgen, dat de provinciale fondsen goed worden besteed. En dit zullen ze niet doen door subsidie voor dezen weg te geven. Leverde toch reeds de weg van Noordbroek naar Appingedam een nadeelig saldo op van *f* 1210, dan zal deze weg, die van veel minder belang is, gelijk men algemeen moet erkennen, nog veel nadeeliger resultaten opleveren. Spreker gelooft niet, dat deze weg eenig voordeel kan aanbrengen als verbinding van genoemde kwartieren, hetzij om zoodoende beteren toegang tot de marktplaats van Groningen te erlangen, hetzij wegens den handel tusschen beide, want die bestaat er niet, hetzij wegens den handel tusschen Hunzego en Vriesland, want ook deze bestaat slechts in een weinig kaas, boenders, enz.; ja deze kleine handel zou geheel ophouden, als men in tollen de geringe verdienste nog zou moeten verdoen. Om deze en meerdere bijgebragte gronden kan spreker niet gelooven, dat de uitvoering van dezen weg door de tegenwoordige leden zal worden toegestemd. — Wat betreft het adres van HARKEMA, die den Staten zulk eene geldverspilling durft aanraden, spr. vermeent dat alleen groot eigenbelang hem hiertoe heeft kunnen nopen, en elkeen, die nog het hart op de regte plaats heeft, zal gewis aan dit zelfzuchtig adres die verachting schenken, die het ten volle verdient. — Men strekke echter niet zijn gevoelen omtrent den aanleg van dezen weg tot dien van anderen uit. Niemand kan meer doordrongen zijn van de doelmatigheid van goede wegen, en spreker brengt dan ook hulde toe aan de vorige Staten, die door het toeleggen van 30% voor provinciale wegen enz. toonden het belang der provincie te kennen.

De heer DIJKHUIS heeft met een gevoel van leedwezen het rapport met de daarin ontwikkelde stellingen en de redenen van den vorigen spreker gehoord. Hij telt de voordeelen op, die er uit den aanleg van dezen weg zouden voortvloeijen. Niet alleen dat de onderscheidene markten aan beide zijden van het Reitdiep een' goeden weg vereischen, ook de toevoer van vee en paarden uit het Hunzingo-kwartier naar Vriesland maakt dezen noodzakelijk, te meer sedert de verzending over Harlingen naar Londen steeds toeneemt. Zal toch de vetmesterij, die in dat kwartier in de laatste jaren zoo zeer is toegenomen, goed gelukken, dan dient men eene bestenstendige markt te hebben, waar men zijn vee kan verkoopen, en dan dient men een' weg derwaarts te hebben, waarlangs men eene geregelde correspondentie kan voeren. Die markt nu heeft men in Londen, en geen gelegener weg is er uit de beide kwartieren, ter verbinding met de communicatie naar Harlingen, dan die over de Roode Haan. De kleiweg, dien men thans gebruikt, is gedurende 't gedeelte van het jaar onbruikbaar wegens het wegnemen van de pont, en geregeld nog een derde gedeelte wegens den slechten weg. Van groot belang zou het dus zijn, hier een' kunstweg aan te leggen. Ook is voorleden jaar in de Staten besloten, hiermede in 1851 een' aanvang te maken. De Staten dienen dus te zorgen, niet de schande te dragen, van niet zoozeer als den vroegeren de belangen der provincie behartigd te hebben. Spreker dringt er dus op aan, dat de Vergadering het rapport wijzige, en wel dat de aanleg van den kunstweg voor één jaar worde verdaagd, en de Gedep. Staten gemagtigd, in 1851 op de begrooting eene som hiervoor te brengen, alle werkzaamheden dienaangaande te regelen, en alsdan een bepaald plan in te dienen.

De heer CREMERS merkt aan, dat de nieuwe inzigten aangaande de rigting van den weg, en bepaaldelijk van de overvaart, zwarigheden hadden in den weg gelegd, die eerst moesten worden weggeruimd. Worden deze ook al opgeheven, 't geen nog onzeker is, dan zal er toch nog verschil van gevoelen heerschen over het al of niet aanleggen van dezen kunstweg. Hij stelt alzoo voor, zich aan de conclusie der commissie te houden, waarbij niemands gevoelen wordt geprejudicieërd en volgens 't welk men, zoo de zwarigheden zijn opgeheven, met meerdere kennis van zaken oordeelen, en zoodoende tot een bepaald besluit komen kan.

Nadat dezelfde heeren nogmaals hunne gedachten over dit punt nader hadden uiteengezet en ook de heeren SCHILTHUIS, TRIP en DE HAAN hun gevoelen hadden medegedeeld, ging men tot de stemming over en werd 1) met 32 tegen 6 stemmen het eerste gedeelte van de conclusie der commissie aangenomen, om n.l. den aanleg van den weg van de Friesche grenzen naar de Zoutkamp uit te stellen, en 2) met 21 tegen 17 stemmen, om Gedeputeerde Staten te verzoeken, dit onderwerp weder ter tafel te brengen, zoodra de overvaart over het Reitdiep zal zijn verzekerd.

Ook wordt nog besloten, aan adressanten van dit besluit kennis te geven.

III. Het rapport aangaande de adressen van Aduard en Ezinghe met bijlagen. Zonder beraadslaging wordt de conclusie van dit rapport met 36 tegen 2 stemmen aangenomen.

IV. Het rapport der commissie omtrent het Aduard Saaxumer-Zijlvest, wordt insgelijks met algemeene stem aangenomen.

V. Het rapport rakende het concept van een huishoud schoolreglement.

De voorzitter vraagt het gevoelen der commissie om de uitdrukking in haar rapport, nopens het meerder of der vrijzinnig toepassen van het verleenen der gelden, volgens het inzien van z. exc., art. 18 van het reglement paald spreekt, en men alzoo hierin niet naar willekeur zinnig zijn kan.

De heer DE HAAN, als lid der commissie, licht den voorst hierop in, waarna de conclusie van het rapport met algem stemmen wordt aangenomen.

Nadat nog door de commissie het adres aan de Eerste Ka der Staten Generaal nopens eene vast te stellen wet op de terschappen was voorgelezen en voorgesteld dit wegens 110 en 111 der grondwet alleen aan de 2de Kamer op te den, wordt door den voorzitter bepaald, dat dit punt worden in overweging genomen in de eerstvolgende verg ring op Maandag aanstaande, 's voormiddags om 11 uur.

— Op Dingsdag den 22sten dezer hield de afdeeling ooft- en tuinbouw van het departement Groningen der Maats. v. Nijverheid eene vergadering en tentoonstelling, o de leden, van voorwerpen van ooft- en tuinbouw. Onder besluiten, in die bijeenkomst genomen, verdienen openl bekendmaking:

1) Dat ieder, die belang stelt in ooft- en tuinbouw, vergaderingen en tentoonstellingen der afdeeling kan bijwo en in alle voordeelen en werkzaamheden, aan deze afdeel verbonden, kan deelen, voor eene jaarlijksche contrib van *f* 2,00, ter goedmaking der kosten, welke op afdeeling vallen.

2) Dat het bestuur ook aan de schoolonderwijzers platten lande zaden van bloemen en andere tuingewassen doen uitdeelen, hebbende eenige leden daartoe reeds zaden eene geldelijke bijdrage aangeboden.

Na afloop van deze en andere werkzaamheden, wer verschillende voorwerpen ten toon gesteld, waarbij vo uitmuntenden twee schoone verzamelingen van appelen en pe van de heeren P. VAN ARNHEM en E. P. BORGMAN.

Wij gelooven, dat door het sub 1) vermelde besluit e groote dienst bewezen is aan de vele personen, die bel stellen in en belang hebben bij de uitbreiding en verbeter van den ooft- en tuinbouw in onze provincie, doch aan daartoe thans in 't werk gestelde pogingen tot nu toe g deel konden nemen, wegens bezwaren, verbonden aan tot deelneming toegelaten te worden. Deze bezwaren nu op heven zijnde, meenen wij te mogen vertrouwen, dat a de deelneming in dezen algemeen en krachtdadig zal word vooral ook onder de menschen, die praktisch ooft- en tui bouw uitoefenen en er hun bestaan in vinden. 't Is zeer wenschen, dat thans juist deze personen tot de afdeeling zull toetreden, en op deze aangelegenheid zullen worden oplett gemaakt door vrienden of kennissen.

— Heden morgen is alhier binnengekomen het galjo schipsbol *Odielia en Maria*, kapt. ABRAHAM PRINS, het Hoogezand. Dit schip is gebouwd op de werf van HODITES, te Hoogezand.

— In de vóór eenige weken afgedrukte *Handelingen* v het nog steeds in bloei toenemende *Genootschap ter Bevor ring van Nijverheid, gevestigd te Onderdendam*, 1850, wor onder anderen, bl. 52 volg., het volgende gelezen, waarop meenen, de aandacht onzer lezeren te moeten vestigen, komende ook ons deze aangelegenheid voor, van bij realisatie zullen kunnen strekken tot groot nut en wezenlijk voordeel zoo wel wetenschappelijk als praktisch, voor het gewest on inwoning.

„Sinds eenigen tijd — zoo leest men n.l. in de aangehaald *Handelingen* — heeft men meer en meer de behoefte gevoeld aan omvattende en juiste statistieke opgaven, en het gemis d zelve maakt het schier onmogelijk, om verslagen als die welke wij behoeven, te verkrijgen. Vroeger heeft men noodzakelijkheid minder ingezien, en is men daardoor of ze oppervlakkig, óf zeer onjuist in zijn betoog, maar vooral in gevolgtrekkingen moeten worden, — iets hetgeen de wetensch niet langer gedoogt. Het bestuur, die noodzakelijkheid inziende heeft zich echter het schier onuitvoerlijke van die taak ni ontveinsd en mede ingezien, dat het uit den aard en omvan der daaraan verbonden werkzaamheden, te verwachten zijn, dat vele en zelfs zeer geschikte menschen voor alles w geacht moet worden tot de statistiek te behooren, zal arbeid goed en volledig zijn, zich zullen laten afschrikken terughouden, om hunne krachten en tijd daartoe mede en dienst baar te willen verklaren; — redenen, waarom het bestuur geene commissie voor de statistiek dezer provincie, maar een commissie ter bevordering van de juiste kennis en waardering van ons gewest wenscht te vestigen. Van die commissie het praesidium aan onzen medebestuurder, den heer A COHEN, worden opgedragen en zal het hare taak wezen, langzamerhand dit noordelijkst en met het naburige Drenth verre weg het meest onbekende, of althans onvoldoend beke de gedeelte van ons vaderland in zijn' grooten rijkdom verscheidenheid juist te leeren waarderen. Het spreekt v zelf, dat, op welke wijze men dit plan ook zal verwezenlij ken, alle autoriteiten ten vriendelijkste zullen moeten worde uitgenoodigd, om de bronnen, die onder ieders bereik zij te openen en de behulpzame hand te bieden aan hen, die bel lidmaatschap dezer commissie zullen willen op zich nemen terwijl de onvermijdelijkste uitgaven, aan die commissie ver bonden, ten laste van het genootschap zullen moeten worde gebragt. De wijze van uitvoering van dit zeker belangrijk plan maakt het onderwerp van zorgvuldige beraadslaging uit."

Het komt ons voor, dat het genootschap van nijverheid eene onderneming zal tot stand brengen, die de algemeene be langstelling en medewerking zal verdienen en ook verkrijgen en die, in verband met de *juiste* en *zakelijke* nasporingen van soortgelijken aard, welke thans in gevolge de voorschriften van het gouvernement, alom in ons Vaderland al meer en meer zullen worden gedaan en bekend gemaakt, ongetwijfeld zal kunnen voorzien in eene leemte, te lang reeds en te al gemeen gevoeld door alle vrienden van juiste kennis en hare toepassing op de maatschappij, dan dat wij dáárover thans meer zouden uitweiden. Wij hopen echter spoedig op deze zaak nader te zullen kunnen terugkomen.

— Uit Assen, den 22sten October, wordt ons het volgende berigt:

„Werd het aloude spreekwoord: „Voorzigtigheid is de moeder der wijsheid" op vele dingen in het maatschappelijke leven toegepast, men zoude voorzeker minder onheilen en verongelukte menschenlevens te betreuren hebben; vooral is dit in het oog te houden bij de zwaar bepakte diligences. Met huivering en schrik zagen wij, ten tijde der Groninger feestviering, vele zulke hier doortrekken. Den 18den dezer had een dergelijk geval hier weer plaats. De hier fungerende policiedienaar PRIJS gelastte, op order van den heer burgemeester OOSTING, het overbodige af te laden en op een' anderen wagen te pakken; de conducteur, hier niet naar willende hooren, gaf daaraan eerder geen gevolg, tot dat eindelijk z.ed.achtb. in persoon verscheen en hem daartoe noodzaakte. Om in het vervolg daarop behoorlijk toe te zien, is door heeren burgemeester en wethouders aan den policiedienaar PRIJS een besluit uitgevaardigd, voorzien met de noodige instructiën. Hulde zij der stedelijke regering daarvoor toegebragt, met den wensch, dat ook elders, waar het noodig is, daarop moet worden acht geslagen."

LAATSTE BERIGTEN.

GRONINGEN, 24 October; 's avonds.

Bij besluit van den 21sten dezer heeft Zijne Majesteit goedgevonden, op het daartoe gedaan verzoek, eervol ontslag te verleenen aan T. LUURTS DOORNBOS, als dijkregter en secretaris van de Zandster Nieuwe Dijklanden (Groningen); en in diens plaats P. T. DOORNBOS te benoemen.

— Men meldt ons uit *Hoogeveen*, van gisteren, het volgende:

„Wij vernemen dat de policie alhier zich in de vorige week naar de woning van zekeren H. B. alhier heeft begeven, ten einde onderzoek te doen naar de tegennatuurlijke handeling van deszelfs dochter jegens haren zuigeling.

„Deze jonge dochter voor eenigen tijd van een onwettig kind bevallen zijnde, zoude, volgens verhaal der buren, haar kind de moedermelk onthouden, ten einde zich op eene wijze die niet binnen het bereik der wet valt van hetzelve te ontdoen.

„Ook heeft een geneesheer zich daarover tot het plaatselijk bestuur gewend."

— In de vergadering van de Prov. Staten van Vriesland

van gisteren is o. a. op voorstel van den voorzitter met algemeene stemmen besloten, dat de Vergadering zich tot den Koning zal wenden met tekennengeving, „met genoegen de laatstelijk door den minister van binnenlandsche zaken in de Eerste Kamer der Staten Generaal afgelegde verklaring te hebben vernomen, dat de hooge regering hare aandacht gevestigd houdt op het daarstellen eener algemeene wet betrekkelijk de policie op de longziekte; en daarbij verder den wensch uit te drukken dat zoo spoedig mogelijk zoodanige wet tot stand kome."

— Uit onze *laatste Bijzondere Berigten* uit Duitschland blijkt o. a. het volgende:

Men verzekert te Berlijn, den 21sten dezer, dat er een protest van Pruissen te wachten was tegen de ratificatie van den Deenschen vrede, dien de bondsdag als zoodanig geteekend heeft. Het protest zal alzoo zijn tegen den vorm der ratificatie.

— Beijeren en een gedeelte van het Oostenrijksch ministerie dringen nog altijd aan tot eene interventie in Keur-Hessen. KÜBECK en WESSENBERG zijn er tegen. Er zal wel niets van komen. Men ziet in allen gevalle, dat men nog tot geene eensgezindheid gekomen is.

— Denemarken heeft nu toegestemd, om den *Gefion* uit de haven van Eckernförde weg te voeren; altijd natuurlijk onder Pruissische vlag.

— In de Duitsche bladen komen thans hier en daar nog al sterk gekleurde artikels voor over en tegen de jongste veranderingen in de scheepvaartwetgeving hier te lande. Het spreekt van zelf, dat de Duitschers more majorum ook weder bij deze gelegenheid o. a. deklameren als volgt: „Duitsch Tolverbond, pas op! Holland staat op het punt van u in het net zijner handelsstaatkunde te vangen, zoo doende den handel der Duitsche Hanzesteden af te dammen en Rotterdam en Amsterdam op de puinhoopen van Hamburg en Bremen tot de stapelplaatsen van den Duitschen handel te maken." Enz. Dat b. v. het veranderde Toltarief van Engeland eenige aanleiding kan hebben gegeven tot den door Nederland gedanen stap, gelooven vele Duitschers niet; maar 't is alleen om Duitschland te doen, dat groote en éénige land onder den handelsplak te houden, en wat dies meer zij, zoo als dat reeds sinds jaar en dag is gezegd en herzegd bij elke voorkomende gelegenheid.

— Uit Sleeswijk-Holstein meldt men, dat men zich ijverig toerust tot den winterveldtogt. De Denen versterken zich op het vaste land en de eilanden, hunne vloot wordt nog in deze week te Koppenhage terugverwacht. Men verzekert, dat in den laatsten tijd ook Engelsche schepen door de Denen voor het transport zijn gebezigd.

— In Kassel heeft sedert de laatste dagen de Cholera in hevigheid toegenomen. Zij eischt dagelijks ongeveer 20 offers. Dit vermeerdert nog de gedrukte stemming der bevolking.

'S GRAVENHAGE, 22sten October. In de zitting van de Tweede Kamer der Staten Generaal van heden is verslag uitgebragt omtrent de geloofsbrieven van de heeren YPEIJ en VAN LYNDEN, nieuw benoemde leden uit de kiesdistrikten Leeuwarden en Arnhem. Die leden hebben, na toegelaten te zijn, de gebruikelijke eeden afgelegd en zitting genomen.

Onder de in deze zitting ingekomen stukken behooren twee Koninklijke boodschappen ten geleide van even zoo vele wets-ontwerpen met daarbij behoorende memoriën van toelichting, betrekkelijk de vaststelling der begrooting van de algemeene lands-drukkerij voor 1851, en het vaststellen van bepalingen omtrent het bouwen, planten en maken van andere werken binnen zekeren afstand van de vestingwerken van den Staat.

Nog is door den Hoogen Raad der Nederlanden ingezonden eene lijst van aanbeveling van zes kandidaten, waarop bij het opmaken eener nominatie ter vervulling der vacature in dien raad, door het aan den heer mr. TH. baron VAN HERZEELE, op zijn verzoek, verleend eervol ontslag ontstaan, zal kunnen worden acht geslagen. Op die lijst zijn gebragt de navolgende heeren: mr. J. A. MUTSAERS, lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, mr. M. WIARDI BECKMAN, mr. J. CRANS, mr. W. J. C. VAN HASSELT, jhr. mr. A. G. VAN VREDENBURCH en mr. D. J. BIJLEVELD.

AMSTERDAM, 23 October. Uit een door den Russischen minister van financiën uitgebragt verslag blijkt, dat het bedrag der ingeschreven schuld op den 1sten Jan. 1850 een kapitaal van 336,219,000 zilveren roebels, en het bedrag der vlottende schuld een kapitaal van 733,500,000 beliep. De jaarlijksche inkomsten waren te begrooten op 500,000,000 zilveren roebels.

ROTTERDAM, 23 Oct. Het plan van den heer CORES DE VRIES, om de gemeenschap met de verschillende stations in O.-Indië door eene regelmatige stoomvaartdienst te onderhouden, wordt verwezenlijkt. Het eerste stoomschip daarvoor zal aan de werf van den heer F. SMIT, aan den Kinderdijk, worden getimmerd en de machines ad ƒ 50,000 aan de fabrijk te Feijenoord worden vervaardigd.

UTRECHT, 23 October. Naar wij van goederhand vernemen, zal de heer baron NAHUYS, lid van de algemeene rekenkamer — ingeval het ernstig verschil, dat tusschen z.h.w. geb. en den minister van financiën is ontstaan, niet bij compromis wordt uit den weg geruimd, — daarvan een omstandig verslag geven aan president en leden van de Tweede Kamer der Staten Generaal.

De laatste Buitenlandsche tijdingen van eenig belang bepalen zich voornamelijk tot de volgende:

LONDEN, 21 October. De *Pekin Gazette* bevat een berigt van hooge belangrijkheid, zijnde niets minder dan eene strenge en openbare reprimande, door den Keizer gegeven aan zijnen minister, onderwijzer en oud-oom KI YNG, wegens het uiten van staatkundige denkbeelden, welke Z. M. verwerpt als valsch en gevaarlijk, vermits zij indruischen tegen de leerstellingen der oude wijzen.

Daar geene bijzonderheden bij dit verwijt gevoegd zijn, zoo is het moeijelijk de regtvaardigheid daarvan te beoordeelen, maar waarschijnlijk is de eenige misdaad van KI-YNG geweest, dat hij de gebiedende noodwendigheid heeft ingezien van snelle en radicale hervormingen, waardoor de verderfelijke misbruiken van het oude regeringstelsel, die China ten val zullen leiden, zouden worden uitgeroeid.

PARIJS, 21 October. Parijs is bijzonder rustig en de beurs schijnt zeer tevreden over den tegenwoordigen toestand van Frankrijk. Zij gelooft niet aan een' Elyséeschen *coup d'état*.

— Het zoogenoemde Nationale Italiaansche Commité, vertegenwoordigd door eenige Italiaansche demagogen, aan wier hoofd de beruchte JOSEPH MAZZINI en AURÈLE SAFFI staan, heeft een manifest uitgevaardigd aan de Italianen. Dit stuk, welk te Londen is geschreven en de dagteekening draagt van den 8sten September, wordt heden voor het eerst door het republikeinsche orgaan *le National* medegedeeld. De onderteekenaren, die zich noemen de zaakgelastigden van het Romeinsche volk, verkondigen, dat alles gereed is voor eene algemeene beweging, waarvan het doel is: „Onafhankelijkheid, Vrijheid, Eenheid," en het middel: „Oorlog en Constituerende Vergadering."

Kerknieuws.

Tot predikant bij de Herv. gemeente te Oude-Mirdum (klassis Sneek) is beroepen de heer *J. Troste*, kand. bij het kerkbestuur van Gelderland; te Welsum (klass. Deventer) de heer *J. J. van den Broek*, kand. bij het kerkbestuur van Zuid-Holland.

HARLINGEN, 17 Oct. Heden is alhier door den kerkeraad der Herv. gemeente, ter vervulling der vacature ontstaan door het emeritaat van den weleerw. z. gel. heer *Farret*, het navolgend twaalftal van predikanten opgemaakt, aldus gesteld naar alphabetische orde: dd. *van Berkum*, te Stiens; *Boonacker*, te Enkhuizen; *Farret*, te Wijnaldum; *Flieringa*, te Menaldum; *Jelgersma*, te Schoorl c. a., *Jentink*, te Nieuwkoop; *Ledeboer*, te Helder; *Oort*, te Broek in Waterland; *Sluiter*, te Zalk; *Voorhoeve*, te Leerdam, met het lot tegen *Wouters*, te Oost-Vlieland; *van IJsendijk*, te Hoevelaken, *van der Zwaag*, te Dronrijp.

— De weleerw. heer *J. H. Brandes*, predikant te Kampen, heeft het beroep tot herder en leeraar bij de Evang. Luthersche gemeente te Rotterdam *aangenomen*.

UITHUIZERMEEDEN (Buitendijks), 13 Oct. Heden voormiddag nam onze geliefde leeraar ds. *Edze Tonkes* afscheid van ons, naar aanleiding van 1 Thess. 4 vs. 1 en 2. Het was voor ons een droevig uur, daar wij zijn weleerw. nog zoo gaarne iets langer in ons midden hadden gehouden. Wij wenschen, dat zijn weleerw. die liefde en achting in zijne tegenwoordige standplaats, Hellum, moge wedervinden, welke hij hier heeft achtergelaten.

LEEUWARDEN, 21 Oct. Gisteren avond hield de jongste leeraar der Ned. Herv. gemeente te dezer stede, de weleerw. z. gel. heer *T. Modderman, Az.*, zijne afscheidsrede, naar aanleiding van Joh. 20 vs. 31. Eene zeer talrijke schare [illegible]

tigheid bij, die andermaal en wel binnen den tijd van zes maanden, door het vertrek van twee algemeen geachte en beminde leeraars naar Rotterdam, in deze gemeente heeft plaats gevonden.

(*Ingezonden.*)

Art. 80 van de Wet tot regeling van de zamenstelling en de magt van de Provinciale Staten.

Indien het berigt voorkomende in de *Groninger Courant* van Dingsdag j.l. betrekkelijk de keuze van een lid der Eerste Kamer in de Statenvergadering van den 21sten October j.l. geheel en al juist is, schijnt de in die Vergadering plaats gehad hebbende derde stemming overtolligte zijn geweest, daar mr. J. CREMERS reeds bij de tweede stemming volgens artikel 80 bovengenoemd de volstrekte meerderheid der stemmen op zich vereenigd had.

Bij de tweede stemming werden er door de veertig tegenwoordige leden 20 stemmen uitgebragt op mr. J. J. CREMERS, 19 op verschillende anderen en ééne op: CREMERS. De Vergadering besliste met 24 tegen 15 stemmen, dat dit laatste briefje den persoon van mr. J. J. CREMERS niet duidelijk aanwees en ging, omdat deze dus geene 21 stemmen, zijnde de volstrekte meerderheid van 40, op zich vereenigd had, tot eene derde stemming over. Nu schijnt het dat hierbij uit het oog verloren werd de bepaling van artikel 80, aldus luidende: „*niet of niet behoorlijk ingevulde stembriefjes worden tot bepaling der meerderheid afgetrokken van het getal der leden, die bij de stemming tegenwoordig geweest zijn. Ingeval van twijfel over den inhoud van een briefje, beslist de vergadering.*" Wees het stembriefj den bedoelden persoon niet duidelijk aan, was het dus niet behoorlijk ingevuld, dan had men het tot bepaling der meerderheid ook moeten aftrekken van het getal der tegenwoordig zijnde leden. *Veertig* minus *één* wordt *negenendertig*. De volstrekte meerderheid van *negenendertig* is *twintig*. Mr. J. J. CREMERS had *twintig* stemmen op zich vereenigd, was dus gekozen.

Hetgeen nu, daar dezelfde persoon ook bij de derde stemming de volstrekte meerderheid op zich vereenigde, niets dan eene onschadelijke overtolligheid is, en geene andere gevolgen heeft, dan dat er door schrijver dezes in deze courant eene opmerking over gemaakt wordt, had bij eene tegenovergestelde uitkomst tot moeijelijkheden, ten minste tot eene discussie in de Eerste Kamer, bij het onderzoek der geloofsbrieven van den benoemde aanleiding kunnen geven.

M. d. R.!

Zoudt ge wel aan de volgende regels een plaatsje willen inruimen? Ik heb ze gisteren avond geschreven naar aanleiding van wat ik heb gehoord en gezien. — En wat hebt ge dan gezien, gehoord? — Wel, ik was in de openlijke vergadering van het natuurkundig genootschap, en ik heb daar gezien — menschen, die er gekomen waren, velen, om er te hooren, maar ook anderen, om te zien en — gezien te worden. Dat heb ik gezien en gehoord. — Vreemd zag ik er echter van op, er ook de zoodanigen te zien, die niet slechts verlangden te zien en gezien, maar ook om *niet* te hooren en wel gehoord te worden. — „Nu, ja, de sprekers," zegt ge, „althans wat het laatste betreft!" — Neen, M. de R.! dat hebt ge mis, schoon geheel buiten uwe schuld. Hoe zoudt gij, hoe zou iemand kunnen vermoeden, dat er lieden, die naar hunne jaren geene kinderen meer zijn, onbeschaamdheid genoeg bezitten, om, waar hun het hooren betaamt, zoo luid hunne eigene, niet altoos even bevallige stem te verheffen, dat zij anderen, die gaarne naar wat daar beters wordt gesproken aandachtig zouden luisteren, daarin zeer, zeer hinderlijk zijn. — Van de *heeren*, die zich daaraan schuldig maakten, verwondert het mij maar half; zij toch zijn zoo tot overvloeijens vol van allerlei wetenschap, dat van al wat daar gesproken wordt hun wel niets onbekend zal wezen, zoodat zij zullen ze daarbij ook nog welvoegelijkheid aanleeren, gevaar zouden loopen van — te barsten als zeepballen! — Maar van de dames, ziet gij, M. de R., daarvan kan ik zoo iets maar volstrekt niet begrijpen! — zij, die anders voorbeelden zijn, waar het op zwijgen aankomt; en dan nog wel bij de behandeling van voorwerpen, waarop zij anders, naar zij voorgeven, nog al sterk verzot zijn, — bloemen en heesters! — Of zoude het sommigen onder haar dáármede gaan, gelijk het haar met meer dingen gaat, (en wel niet het minst met de mannen en haarzelven,) dat zij zich vergenoegen met er bloot den uiterlijken glans van te kennen, zonder zich om wat daar achter schuilt, het zij goed, het zij kwaad, ook maar in het allergeringste te bekommeren? — Hoe dat zij, ik blijf er bij, dat het ergelijk is, zoo in vrouwen, als in mannen. — Het is waar, gelukkig waren het slechts eenige weinigen, die zich er toe verledigden (zachter woord weet ik niet) om velen gisteren die ergernis te geven. — En ik hoop, want zij zijn nog jong, dat zij zich zullen beteren, vooral, wanneer zij zullen weten, dat het ver van vermakelijk is, hen of haar te hooren, waar men iets beters kan hooren. — In andere gevallen, moge dat wat heenloopen. — In elk geval wensch ik voor te stellen: om in 't vervolg in Nuts- en andere vergaderingen aan allen het vrije woord te gunnen; wie weet, of het er dan niet mee gaat, gelijk veeltijds met kinderen, die in den regel nalaten, juist wat men hun vrijelijk toestaat te doen.

GRON., 23 Oct. *Een zonderling.*

Letternieuws.

Bij den Boekhandelaar A. L. SCHOLTENS, te *Groningen*, is onlangs in 't licht gekomen een *Prospectus der uitgave van de beide onuitgegevene werken van den Omlander Edelman Johan Rengers van ten Post*, bestaande in eene *Kronijk* en eene *Verhandeling over den staat en politie der Omlanden*. De ijverige en geleerde archivarius der Provincie *Groningen*, de heer mr. H. O. FEITH, zal de uitgave bezorgen, wanneer slechts het getal inteekenaren toereikend is om de kosten daarvan te dekken. Het is te wenschen, dat dit het geval moge worden. De beide genoemde werken toch bevatten, volgens het oordeel van deskundigen, *veel belangrijks* voor de geschiedenis van ons Vaderland, inzonderheid van de Provincie *Groningen*, gedurende de Spaansche tijden, welke tijden de schrijver zelf beleefd en waarover hij het uitvoerigst gehandeld heeft. Uit hoofde van dat belangrijke, vervaardigde in het jaar 1787 de heer ADRIAAN BERTLING, raadsheer der stad *Groningen*, een naauwkeurig afschrift van het oorspronkelijke handschrift, dat toen, door de bleekheid van inkt, op vele plaatsen reeds bijna onleesbaar was; dit afschrift werd in 1809 door den heer mr. H. L. WICHERS aan de bibliotheek der Groningsche akademie ten geschenke gegeven, „ten einde," gelijk hij zich in eenen bijgevoegden brief uitdrukte, „dit echt vaderlandsch en aangelegen stuk voor de nageslachten te bewaren en tot een meer algemeen nut bij deskundigen te doen dienen." Het een zoowel als het ander van deze oogmerken zal echter veel zekerder worden bereikt, wanneer het plan van den heer FEITH ten uitvoer wordt gebragt. De enkele geschreven exemplaren der genoemde werken kunnen ligt verloren gaan of onleesbaar worden, en zij blijven altijd slechts voor weinigen toegankelijk; terwijl, wanneer ze gedrukt zijn, de toegang voor allen openstaat en de bewaring voor het nageslacht verzekerd is. — Zegt het voort!

ZEETIJDINGEN.

Binnengekomen te Amsterdam den 19 Oct., kapit. *Weits* Geertruida Alida, van Newcastle; 20sten *Tamsma* de 5 Gebroeders, van Batavia; *Bakker* Neptunus, van Antwerpen; *Jonkhoff* de Hoop, van Koningsbergen; *de Groot* de 2 Gebroeders, van Wischhafen; 22sten *Scholten* Maria, van Hamerfest; *Poppen* Nannij Johanna, van Bremen. — Te Texel 18 Oct., *Olthoff* Catharina, van Newcastle; 21sten *Bakker* Nijverheid en *Gnodde* Aurora, beide van Bordeaux. — Te Venetiën 11 Oct., *de Boer* Wijnanda Lucretia, van Amsterdam. — Te Triest 14 Oct., *de Jong* Dina Immechiena en *Bieze* Vriendschap, beide van Rotterdam. — Te Tonningen 11 Oct., *de Jonge* Annegina en *Gnodde* jonge Jan, beide van Heiligenhafen n. Holland; *Joosten* Hendrika, van Neustad n. Holland; *Sap* Margaretha Everarda, van Nestvedt n. Holland; *van Dijk* Eva Hendrika, van Holbeck n. Holland; *Reijer* Jantje Hillegonda, van Dantzig n. Amsterdam. — Te Rendsburg 16 Oct., *Wolthuis* vr. Klasina, van Bandholm n. Engeland. — Te Hamburg 18 Oct., *van der Wijk* Fortuna, van Londen; *Scholten* vr. Maria, van Rotterdam; *Muller* Antje, van Dordrecht; *Botje* jonge Bauke, van Leeuwarden. — Te Bremerhaven 17 Oct., *de Vries* Vriendschap, van Dordrecht; *Koens* jonge Rudolf en *Dauws* Venus, beide van Groningen. — Te Cuxhaven 18 Oct., *Elsinga* Onderneming, van Odensee n. Amsterdam; *Duis* Catharina, van Brevich n. Amsterdam; *de Jonge* Hendrika, van Bremen n. Engeland; *Buining* jonge Jacob, van Brevich n. de Eems. — Te Dantzig 15 Oct., *Kuiper* Alida Schuringa, van Amsterdam; *de Boer* Hoop en Verwachting, van Hamburg. — Te Bolderaa 10 Oct., *de Groot* Margaretha Gesina, van Dundee; *Brouwer* Aurora en 11den *Bakker* Annachiena, beide van Liverpool.

Binnengekomen te Helvoet den 21 Oct., kapit. *Hoveling* Avontuur, van Nantes; *Boswijk* Ceres, van Archangel. — Te Marseille 17 Oct., *Goosens* Gerarda Klasina, van Rotterdam. — Te Bordeaux 18 Oct., *Hazewinkel* jonge Hendrik, van St. Sebastian.

In lading te Konstantinopel den 5 Oct., kapit. *Borgman* Cornelis Dasse Viëtor, naar Donau en Amsterdam.

Vertrokken van Amsterdam den 19 Oct., kapit. *Potjewijd* Eppien, naar Livorno; *Smit* Catharina Frederika, naar Nantes; *de Jonge* Catharina, naar Hamburg; 20sten *Puister* Imke Giezen, op avontuur; 22sten *Kiewit* Maria Catharina, naar Petersburg. — Van Texel 20 Oct., *de Jong* [illegible] en *Olthoff* Jantina, beide naar [illegible] *de Boer* [illegible] naar [illegible] Klasina Maria, naar Konstantinopel; *Kiers Kok* de Hoop, naar Messina; *Poljer* Geertruida Jacoba, naar Lissabon; *Smit* Catharina Frederika, naar Nantes; *Bakker* de 2 Gebroeders, naar Londen. — Van Helvoet 20 Oct., *Hazewinkel Muntendam* Anna Maria, naar Triest; *Scherpbier* Eltje, naar Genua; *Post* Christina Cornelia en *van Rijn* jonge Jacobus, beide naar Lissabon; *Meppelder* Concordia, naar Rochefort; *Oldenburger* Astrea, naar Nantes; *de Groot* Harmonie en *Plukker* Hendrika, beide naar Liverpool; *Buining* Tscheto Tjibum, naar de Oostzee; *Faber* Maria, op avontuur; 21sten *de Weerd* Pieter, naar Stettin; *Hagedoorn* Cornelia Catharina, naar Frederikstad. — Van Brielle 21 Oct., *Bekkering* de Vriendschap, naar Bristol; *Legger* Jezelina, naar Grangemouth. — Van Aden 30 Sept., *Jaski* Stad Utrecht, naar Batavia. — Van Newyork 4 Oct., *Jaski* Baltimore, naar Amsterdam. — Van Hamburg 18 Oct., *Waterborg* Catharina, naar Bremen. — Van Bremerhaven 17 Oct., *van der Molen* vr. Jantina, naar Zwolle.

Vertrokken van Texel den 22 Oct., kapit. *Mulder* Alida, naar Liverpool; *Jonker* Zeldenrust, naar Seaham. — Uit het Vlie 21 Oct., *Roelfsema* Hillechina Geerdina, naar Newcastle. — Van Brielle 22 Oct., *Broekema* de Welvaart, naar Newcastle. — Van Nantes 18 Oct., *Albers* Gesina Helena, naar Liverpool. — Van Antwerpen 22 Oct., *de Weerd* Maria Agnes, naar Petersburg.

ZOUTKAMP, 23 Oct. Binnengekomen den 22sten kapit. *Sizer* King Fischer, van Amsterdam. — Vertrokken den 20sten *Loots* de 4 Vrienden, naar Hamburg. — Zeilklaar, *Hawkworth* Admiral en *Radwell* New Superior, beide naar Schotland; *Radwell* Ann en Rosette en *Benthley* Wm. Frederick, beide naar Londen.

DELFZIJL, 23 Octob. Binnengekomen den 21sten kapit. *Stenger* Catharina Magrietha, van Oudsoen; *Poort* Gezina Hinderika en den 22sten *Luken* de jonge Jan, beide van Bremen; *de Groot* de jonge Cornelis, van Frederikstad; 23sten *Spithorst* de Vrienden, van Oudsoen; *Klein* de 2 Gebroeders, van Carolinerzijl; *Velvis* Sijka, van Carolinerzijl n. Amsterdam; *Forma* vr. Antje en *Wortel* juffer Heiltje, beide van Leer. — Vertrokken den 22sten *Spel* de 4 Gebroeders, naar Bremen; *Sluitje* jonge Maria, naar Emden; *Schoe* Amicitia et Fides, naar Noorwegen; *Bonker* Maria, van Carolinerzijl n. Amsterdam.

LIJST DER NEDERLANDSCHE SCHEPEN welke de Sond gepasseerd zijn.

14 Oct. Schreuder, Jantina Roelina (Veend.), v. New-Castle n. Peterb.
Kolk, de Dankbaarheid (Wilderv.), v. Londen n. de Oostz.
Schenk, Ida Cornelia (Winschoten), v. Memel n. Rotterd.
15 — Zeven, Adriaan (Amsterd.), v. Amsterd. n. Koppenhage.
Weering, Geessina (Pekela), v. Bergen n Riga.
16 — Smit, Marchina, van Jersey naar de Oostzee.
Brouwer, Agina Undina, v. Dantzig n. Holland.
Mulder, Feika Jantina, v. Stettin n. Amsterdam.

De Wind den 14den W.; den 15den N.W.; den 16den W.N.W.

ELSENEUR, 16 October 1850.

BURGERLIJKE STAND.

Van den 18den tot en met den 24sten October 1850 zijn te *Groningen* geboren 10 zoons en 8 dochters; gehuwd 2 paren; overleden 10 ouden en 6 jongen.

PRIJZEN DER GRANEN, ZADEN, ENZ.

GRONINGEN, 22 October.

TARWE.	N. GERST.	Zw.Voer 36 ℔ ƒ 2,10
Oude Bak 70 ℔ ƒ 7,50	Winter 52 ℔ ƒ 3,95	» 38 » - 2,30
Jarige 70 » » 7,00	» 54 » » 4,25	O.Zw.Voer 40 » - 2,45
Oml. N. 70 » » 6.80	» 56 » » 4 55	O. dito 44 » - 2,80
» » 72 » » 7,20	Zomer 54 » » 3 95	BOONEN.
Old. » 68 » » 6,00	» 56 » » 4.25	Paardb. ƒ 4,75 ƒ 5.50
» » 70 » » 6.40	» 58 » » 4,55	ZADEN, ENZ.
» 72 » » 6,80	Knobbe 60 » » 4,55	Gr.Gortp.m. ƒ 7,25,50,75
N. ROGGE.	» 62 » » 4,75	Par.100N. ℔ ƒ 10 a ƒ 14
Inlands. 66 ℔ ƒ 5,25	N. HAVER.	Koolz. ƒ 9,25 tot ƒ 11
» 68 » » 5,55	Dikke 40 ℔ ƒ 2,50	Zomerzaad ƒ 6½ a ƒ 7,25
» 70 » » 5,85	» 42 » » 2,65	Boterz.
N. BOEKWEIT.	» 44 » » 2.80	Dederz. ƒ
Gr. Zand 62 » ƒ 5,20	» 46 » » 2.90	G.Mostz. ƒ 5 tot ƒ 9
» 64 » » 5,50	» 48 » » 3,05	Raapol. p. v. ƒ 34,50
» 66 » » 5,80	Bl. Voer 36 » » 2.30	Prijs der Boter
Zw. Zand 64 » » 5,35	» 38 » » 2,40	1stes. ¼ Ton ƒ 25 a ½
O. Veen 64 » » 5.15	» 40 » » 2,55	2de s. ¼ Ton ƒ 24

Tarwe en Rogge tot vorige prijzen, alleen bij gerijven te plaatsen. — Boekweit minder begeerd. — Gerst iets lager moeijelijk te plaatsen. — Haver meer aan en door geringe vraag merkelijk lager verkocht. — Boonen in een doen. — Gort vond weinig vraag. — Koolzaad weinig aan en ruim vorige prijzen besteed.

ROTTERDAM, 21 *October*. **Tarwe: Zeeuwsche, Vlaamsche en** Overm. wederom weinig aangevoerd; de jarige, die in puike kwaliteit schaars wordt aangebragt, vond slechts weinig vraag, doch voor de nieuwe waren betere koopers tot vorige prijzen; goede en puike jarige ƒ 7,90 a ƒ 8,20; mindere ƒ 7 a ƒ 7,80; nieuwe dito, goede en puike ƒ 7,60 a ƒ 8; mindere ƒ 6,80 a ƒ 7,50; Poolsche Roode als voren bij uitslijting: 160 ℔ witte Pools. ƒ 310; 160, 162, 163 ℔ jar. Hoogl. Kleefs. ƒ 265, ƒ 270, ƒ 275, ƒ 280; 163 ℔ N. dito ƒ 280; 158 ℔ jar. Kleefsche ƒ 255; 159 ℔ O. dito ƒ 268; 156 ℔ Rijn ƒ 240; 160 ℔ N. Bovenl. ƒ 255; 159 ℔ dito Meurs. ƒ 247, ƒ 250. — Rogge: Overm., Zeeuws. en Vlaams., 10 cents hooger, ƒ 5,30 a ƒ 6,10; de overige soorten met goeden handel; 152. 153 ℔ Wolgast ƒ 175; 152 ℔ Pruiss. Pomm. ƒ 173; 148 ℔ Rijn ƒ 170; 145 ℔ jar. dito ƒ 165; 148 ℔ jar. Koningsb. ƒ 165, ƒ 168; 141 ℔ Riga ƒ 145; 143 ℔ Petersb. ƒ 150; 142 ℔ Arch. ƒ 155; 143 ℔ gedroogde Memel ƒ 150; 144 ℔ Pruissis. te Schiedam ƒ 149 bij partij; voorts in publ. Veiling: 100 lasten Pruiss. ƒ 146, ƒ 149, ƒ 150, ƒ 151; 141, 145 ℔ dito ƒ 137, ƒ 146, en 27 lasten min of meer besch. grove Koningsb. 117, 118, 120, 121 ℔ (Amst. pool) ƒ 138, ƒ 139, ƒ 151, ƒ 152. — Gerst: Zeeuws., Vlaams. en Overm. Winter 10 cents hooger, ƒ 4,20 a ƒ 4,65; dito Zomer ƒ 4,20 a ƒ 4,55; 138 ℔ grove Deens. ƒ 150; 132 ℔ fijne dito ƒ 128; 132 ℔ jarige Libau ƒ 130; 121 ℔ nieuwe Russ. ƒ 115. — Haver: Zeeuws. en Inl. 10 cents hooger: Korte ƒ 2,80 a ƒ 3,40; dito Lange ƒ 2,30 a ƒ 3; 116, 118 ℔ O. Gron. Dikke ƒ 116 a ƒ 118; 111 ℔ o. Fijne ƒ 108. — Boekweit ƒ 5 a ƒ 8 hooger: op 140 ℔ N. Grootb. ƒ 176, ƒ 178, ƒ 180; dito Rijn ƒ 170, ƒ 174, ƒ 175, ƒ 178, ƒ 180; geringe dito ƒ 165; n. Vlaams. ƒ 175, ƒ 176; dito Limb. ƒ 170; jar. Grootb. ƒ 170; jar. Holst. ƒ 165. — Erwten: 50 cents hooger, Zeeuwsche Groene ƒ 7,25 a ƒ 8,25; dito Witte ƒ 6,75 a ƒ 7,50; Geld. Graauwe ƒ 10,50 a ƒ 13,50. — Boonen: Zeeuws. en Walch. Witte 25 cents hooger, ƒ 7,75 a ƒ 8,40; dito Bruine 50 cents hooger, ƒ 8,25 a ƒ 9,25; dito Paardenboonen 30 cents hooger, ƒ 4,70 a ƒ 5. — Koolzaad: Zeeuwsch, Vl. en Overm. van 52 tot 55 p. vl.; Westl. gestort 51 p. vl.; gering Brielsch 44½ p. vl.; Minder en Flakkeesch 45 tot 52 p. vl.; Zomer 40 tot 45 p. vl.

AMSTERDAM, 23 *October*. Roode Tarwe iets lager verkocht, Pools. niets in omgegaan; 127 ℔ Rijn ƒ 235; 128 ℔ dito ƒ 238; 133 ℔ Kubanka ƒ 252. — Gedr. Rogge hooger verkocht; Pruis. prijsh.; bij partijen verkocht: 121 ℔ Pruis. ƒ 163; 119 ℔ dito ƒ 157; 114 ℔ gedroogde ƒ 140; 117 ℔ dito ƒ 147; 124 ℔ Pruis. ƒ 169, bij partij. — Gerst in een doen; 113 ℔ Rostocker ƒ 145. — Boekweit prijshoudend; 120 ℔ n. Holst. ƒ 194; 123 ℔ o. dito ƒ 188.

Koolzaad onveranderd; Elve 57 p. vl.; Holsteinsch 57 p. vl.; Oostvriesch 56 p. vl.; op 9 vat in Oct. 60 p. vl.; Nov. 59½ p. vl.; April 61 p. vl. — Lijnzaad zonder handel. — Raapolie dadelijk en op levering prijsh.; op 6/w. ƒ 36,50; Vlieg. ƒ 35,50 a ƒ 35.75; Nov. ƒ 35,25 a ƒ 35,50; Dec. ƒ 35,50 a ƒ 35,75; Mei ƒ 35.75 a ƒ 36. — Lijnolie iets flaauwer; op 6/w. ƒ 36; Vlieg. ƒ 35. — Hennepolie op 6/w. ƒ 38; Vlieg. ƒ 37.

LONDEN, 18 *Oct.* Holl. Boter goed gevraagd en de prijzen zijn als volgt: beste Vriesche 86 a 88 sh.; inferieure 76 a 80 sh.; beste Groninger 66 a 68 sh.; inferieure 60 a 62 sh.; beste Holl. 74 a 78 sh.

LONDEN, 21 *October.* Ten gevolge van geringen toevoer, waren voor Inl. Tarwe gemakkelijk de prijzen van den vorigen marktdag te bedingen. Vreemde goed prijshoudend. Puike Gerst bedong den vorigen koers; andere kwal. lusteloos. Haver souteneerde zich vrij wel; geringe soorten waren alleen 6 p. lager. Boonen onveranderd. Erwten 1 sh. lager.

PRIJSCOURANT DER EFFEKTEN.

Amsterdam, 23 *October.*

NEDERL., Werk. Schuld 2½ pCt. 56⅝, 56$\frac{11}{16}$, 56$\frac{11}{16}$; Dito Certificaten 3 pCt. 67$\frac{9}{16}$, 67⅝, 67⅝; Dito dito 4 pCt. 88¾, 88¾, 88$\frac{11}{16}$; O. I. Leening 4 pCt. 87$\frac{11}{16}$; Amortisatie-Syndicaat 3½ pCt. 88¾. — BELGIE, 2½ pCt. 46⅞; Dito bij *Rothschild* 2½ pCt. 47. — FRANKRIJK, Obligatiën 3 pCt. 53$\frac{3}{16}$, 53¼, 53¼. — SPANJE, L. bij *Ard.* van 85 £ 5 pCt. 11$\frac{1}{16}$, 11⅛, 11⅛; Dito dito van 510 £ 5 pCt. 11$\frac{3}{16}$, 11⅛, 11⅛; Dito bij dito, Onbep. Stukken 5 pCt. 10$\frac{13}{16}$; Dito 3 pCt. 39, 39⅛; Dito Binnenlands. à 6/m. 3 pCt. 34$\frac{3}{16}$, 34¼, 34¼; Coup. Ardoins 8$\frac{15}{16}$, 8⅞. — PORTUGAL, te Londen 5 pCt. 36$\frac{9}{16}$, 36⅝, 36$\frac{9}{16}$; Dito Dito 4 pCt. 35⅞, 36$\frac{1}{16}$, 35⅞. — RUSLAND, Obl. *Hope* 1798 en 1816 5 pCt. 104⅛; Dito dito 1828 en 1829 5 pCt. 104⅛; Dito Cert. 4½ pCt. 95$\frac{7}{16}$; Dito bij *Hope* 4 pCt. 87⅛; Dito bij *Stieglitz en Co.* 4 pCt. 86⅝; Certific. v. Inschr. in Assignatiën 6 pCt. 65⅞. — OOSTENRIJK, Metall. 5 pCt. 75⅛, 75¼; Dito Nieuwe 2½ pCt. 40, 40¼; Dito Nieuwe 5 pCt. 79⅞, 80; Oostenr. Bank-Actien ƒ 1130; Denem. 5 pCt. 99⅜; Braz. 5 pCt. 90¾; Dito 1843 5 pCt 88½; N. Mex. 5 pCt. 29¾, 30⅛, 29⅞; Peru 4½ pCt. 80⅜; Dito Uitg. 36⅝; Gren. 1½ pCt. 18⅜; Ven. 3 pCt. 33.

Onze binnenl. fondsen waren heden goed prijshoudend bij eenige affaire in Integralen.

Van vreemde effekten waren Spaansche, Oostenrijksche en Russische nagenoeg onveranderd.

Fransche, Mexik. en Portug. iets meer aangeboden.

Venez. Uitg. v 100 £ 12¼; Dito Uitg. Oub. St. 11$\frac{15}{16}$, 12; Ecuador Coup. 18 a; Bt. Gr. Coup. ƒ [illegible] Dito Enkele ƒ [illegible]

Koers van het Geld: Beleening 2½; Prolong. 3; Disconto 2 pCt.

Laatste Prijzen te vijf uur: Integr. 2½ pCt. 56$\frac{11}{16}$; Ard. a 510 £ 11$\frac{3}{16}$ a ⅛; Binnenl. 3 pCts. 34$\frac{3}{16}$ a ¼.

ADVERTENTIEN.

*** Het **BESTUUR** der VEREENIGING *NUT EN GENOEGEN* maakt aan zijne STADGENOOTEN, die zich ter instandhouding dezer Inrigting tot eene grootere of geringere bijdrage verbonden hebben, bekend, dat de BIJEENKOMSTEN dier VEREENIGING, gedurende de aanstaande WINTERMAANDEN, in hetzelfde Lokaal en op denzelfden voet als vroeger gehouden, en geopend zullen worden op ZONDAG AVOND den 3den NOV. e.k.

Gaarne zou het nu reeds meerdere uitbreiding aan deze zaak gegeven en een grooter getal Menschen uit den arbeidenden en dienstbaren stand in de gelegenheid gesteld hebben, om die bijeenkomsten bij te wonen, maar, om meer dan ééne reden, kan het dit plan vooralsnog niet volvoeren. Daar intusschen het getal Inteekenaren veel grooter is, dan in het vorige jaar, zoo ziet het zich, wegens de beperktheid van het Lokaal, in hetwelk die Bijeenkomsten gehouden worden, genoodzaakt, om aan alle Inteekenaren van één' Gulden en daarboven slechts één Toegangkaartje voor één of twee Personen toe te zenden, en verzoekt het hen beleefdelijk, om dat in den regel alléén af te staan aan dezulken, ten wier behoeve de Vereeniging *Nut en Genoegen* is opgerigt.

GRONINGEN, 4 October 1850.

Het Bestuur voornoemd:
W. GERHARDS, *Voorzitter.*
J. KOOL, JR., *Secretaris.*
E. DOMMERING, *Penningmeester.*
C. H. VAN ANKUM.
B. BRUGSMA.
J. A. EBERWEIN.
Dr. W. GLEUNS.
J. A. C. V. D. SPIJK HUSKUS.
E. J. DIEST LORGION.
C. RIKKERS.
R. G. RIJKENS.
Mr. B. D. H. TELLEGEN.

MAANDAGS-CONCERT.

Aan de Heeren LEDEN wordt bekend gemaakt, dat de 1ste **GEWONE JAARLIJKSCHE COMPARITIE** zal plaats hebben op MAANDAG den 28sten dezer, des namiddags te half vier, in het CONCERTHUIS in de Poelestraat, ter BALLOTAGE van LEDEN en tot het VERKIEZEN van NIEUWE COMMISSARISSEN. Degenen, die LEDEN wenschen te worden, gelieven zich vóór dien tijd schriftelijk daartoe aan te geven bij een' der Commissarissen, zijnde de Heeren Jhr. U. W. F. VAN PANHUIJS, Jhr. W. LAMAN TRIP, Kapt. Adjt. LILLIJ en P. L. DE GAVERE.

*** Ten voordeele der Algemeene Armen dezer Stad, is bij den ARCHIDIAKEN der NED. HERVORMDE GEMEENTE in DANK ontvangen *f* **20,00**, zijnde het batig saldo van de in de Oude Ebbingestraat bijeenverzamelde Gelden voor de versiering en verlichting dier straat op het jongste Akademiefeest.

De Archidiaken voornoemd:
A. F. WICHERS

HUWELIJKS-, GEBOORTE- EN STERFBERIGTEN.

*** Getrouwd te *Winsum*, den 16den October 1850:
Mr. **B. J. DE KOK,**
van *Bolsward*,
met
E. BRONGERS.

Eenige kennisgeving.

*** Getrouwd:
P. E. TONKES,
Pred. te *Ouderkerk a/d. Amstel*,
met
J. H. J. KRUIMEL.

NIEUWER-AMSTEL, 24 October 1850.

*** Heden beviel voorspoedig van eenen ZOON I. F. M. L. USELLINO, geliefde Echtgenoot van
H. J. SORMANI.

GRONINGEN, 22 October 1850.

*** Heden beviel van eene welgeschapen DOCHTER F. A. MULDER, geliefde Echtgenoot van
H. P. BOUMAN.

DUURKENAKKER, onder *Muntendam*, 22 October 1850.

*** Heden morgen overleed, na eene langdurige sukkeling, mijn waarde Echtgenoot KLAAS DERKS EENTHUIZEN, in den ouderdom van ruim 56 jaren, waarvan ik bijna 19 jaren met hem door een gelukkig huwelijk mogt vereenigd zijn, mij nalatende vier Kinderen.

STARTENHUIZEN, 17 October 1850.

ABELTJE T. RUIZINGA,
Wedw. K. D. EENTHUIZEN.

*** Heden overleed, in den ouderdom van ruim 79 jaren, de WelEdel Geboren Heer LAMBERTUS JAN HORA SICCAMA, *Oud Hoofd-Inspecteur van 's Rijks Belastingen in de Provincie Groningen.*

GRONINGEN, 19 October 1850.

*** Heden overleed mijne dierbare Echtgenoot ALIDA UBBENS, in den ouderdom van ruim 29 jaren.

GRONINGEN, 21 October 1850.

JOHS. MEIHUIZEN.

*** In het St. Antoni Gasthuis alhier overleed heden, tot onze diepe droefheid, onze geliefde Vader JACOBUS TAK, in den ouderdom van ruim 66 jaren.

GRONINGEN, 22 October 1850.

H. TAK.
Mede namens mijne Broeders en Zusters.

*** Heden overleed, tot mijne bittere droefheid, mijne waarde Moeder HENDERIKA ASSIES, geboren HEIKENS, in den ouderdom van ruim drieënvijtig jaren. Eene langdurige sukkeling maakte een einde aan haar voor mij zoo dierbaar leven.

LEEUWARDEN, 22 October 1850.

GEESJE ASSIES.

*** GRONINGEN, 23 October 1850. Heden overleed alhier, na eene langdurige ziekte, in den ouderdom van vijfenzestig jaren, de Heer JAN VAN EDE VAN DER PALS.

Deze diene zoo tot bijzondere als algemeene kennisgeving.

*** Heden morgen ontving ik het voor mij zoo treurige berigt, dat mijn geliefde jongste Zoon ERNST LODEWIJK CORNELIS, *Vrijwilliger bij het eerste Bataljon, eerste Kompagnie Grenadiers en Jagers*, in garnizoen te *'s Gravenhage*, op den 13den dezer, na eene langdurige sukkeling aan de borstwaterzucht, in den bloeijenden leeftijd van bijna 27 jaren is overleden. Hoe smartelijk mij dit verlies ook zij, wensch ik echter te berusten in den wil des Heeren.

Diep bedroefd, geef ik langs dezen weg met mijne nog overige Kinderen en aangehuwde Kinderen hiervan kennis aan Familie, Vrienden en Bekenden.

GRONINGEN, 23 October 1850.

GEERTJE PIETERS,
Wedw. E. L. CORNELIS.

*** De Boekhandelaar **G. B. VAN GOOR**, te *Gouda*, heeft uitgegeven en alom verkrijgbaar gesteld:

I. **MOEDERZORG EN MOEDERVREUGDE.** Woorden van Liefde en Ernst **over de verpleging der Kindsheid.** Door eene Moeder. Met eene Voorrede van Dr. **DIESTERWEG**, Directeur der Kweekschool voor Onderwijzers te *Berlijn*. Prijs *f* 1,25.

Nederlandsche Moeders, die niets hooger kennen, dan hunne Kinderen tot ware menschen op te voeden, zullen met graagte een Werkje aanschaffen, dat zoo menigen vertier digen, schranderen raad uit de schatkist der ervaring en des nadenkens in zich bevat.

II. **BRIEVEN eener MOEDER aan DOCHTERS uit den beschaafden Stand.** In een net linnen Bandje met vergulden Titel op het plat. Prijs *f* 0,60.

III. Mevr. **A. B. VAN MEERTEN, DE VREDE DER ZIEL EN DE MIDDELEN OM DIEN TE VERKRIJGEN.** Een leesboek voor beschaafde Vrouwen. Prijs *f* 0,90.

IV. **B. MARKERS, HET KIND IN OMGANG MET GOD, of Gebeden voor Kinderen** van 3—7 en van 7—12 jaren. Prijs *f* 0,35.

GOEDKOOPE LECTUUR.

De ondergeteekende berinnert mits deze aan zijne geachte Stadgenooten, dat men zich in zijne **LEESBIBLIOTHEEK**, die geregeld van NIEUWE WERKEN wordt voorzien, kan abonneren tegen *f* **1—00** per drie maanden; welk abonnement ten allen tijde kan worden aangevangen. — Afzonderlijke BOEKDEELEN kan men erlangen tegen 7½ Cent per week.

S. C. VAN DER SLEESEN,
in de Oosterstraat, nabij de Markt.

*** Bij den Boekverkooper **H. J. VAN VLOTEN**, te *Alkmaar*, is van de pers gekomen en alom verkrijgbaar gesteld:

Over den aard en de behandeling van de ZIEKTEN DER NIEREN,
met gelijktijdig voorkomen van
ALBUMEN IN DE URINE
(*Morbus Brightii*).
DOOR
G. OWEN REES.
Uit het Engelsch, door
P. C. TIJKEN, *Med. Doctor te Rotterdam.*
In groot Octavo. Prijs *f* **1,60.**

*** Door den Boekhandelaar **K. FUHRI**, te *'s Gravenhage*, is op den eersten October alom verzonden:

GÜTZLAFF'S GESCHIEDENIS van het CHINESCHE RIJK,

VAN DE OUDSTE TIJDEN TOT OP DEN VREDE VAN NANKING. Uitgegeven door *K. F. NEUMANN* en vertaald door *K. N. MEPPEN*. Met een Voorwoord en Slot van Dr. *GÜTZLAFF* voor deze Nederduitsche Uitgave. *Benevens eene Kaart van China en het Portret van den Auteur.* Eerste Aflevering. Prijs **90** Cents.

In deze Eerste Aflevering bevindt zich reeds het WELGELIJKEND PORTRET *van den beroemden Zendeling, door den Heer* **WAANDERS** *met de uiterste zorg, naar eene Daguerreotype, op steen gebragt. De volgende Afleveringen zullen spoedig het licht zien. Het geheel is in tien Afleveringen kompleet. Iedere Aflevering bevat zes vellen druks, in groot octavo formaat.*

*** De Boekhandelaar **H. FRIJLINK**, te *Amsterdam*, heeft beden uitgegeven en alom verzonden:

Lief en Leed
UIT HET LEVEN VAN EEN'
SCHOOLMEESTER.

Naar het Hoogduitsch van *JEREMIAS GOTTHELF*, door ***H. FRIJLINK.***

2 Deelen kompleet. Met Vignet. Prijs *f* 5,90.

Gemelde Uitgever berigt tevens, dat de

GESCHIEDENIS DER NEDERLANDEN, van den vroegsten tot op den tegenwoordigen tijd,
door ***E. VAN DER MAATEN,***

thans, op 3 à 4 Afleveringen na, welke spoedig zullen volgen, *geheel kompleet* is. Afl. 1—22 zien het licht, tegen den *buitengemeen goedkoopen* prijs van 30 Cents ieder. De *Koopers vóór de voltooijing* van dit Werk ontvangen *gratis* de 3 uitvoerige, niet gesteendrukte, maar *in koper gegraveerde* Kaarten, die den *Koopers na de voltooijing* tegen *f* 1,50 berekend zullen worden.

*** De ERVEN **C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA**, te *Groningen*, hebben uitgegeven en alom verzonden:

PROEVE VAN EEN REGLEMENT
VOOR
KIEZERSVEREENIGINGEN.
Opgedragen aan de Kiezers der Provincie *Groningen*,
door ***J. F. ZIJLKER***,
Lid van de Tweede Kamer der Staten Generaal, Landbouwer te Nieuw-Beerta.
PRIJS **50** Cents.

Postwagendienst
van *GRONINGEN* op *WINSCHOTEN*.
Dienstregeling van af den 1sten November.

Van ***GRONINGEN*** DAGELIJKS, 's morgens te half acht, en van **ZUIDBROEK** 's avonds te 5 uur.

De **MARKTDAGDIENST** blijft des DINGSDAGS en VRIJDAGS 's morgens te half zes van ***Winschoten***, en des namiddags te 4 uur van ***Groningen.***

Maandag den 28sten October

1850, des namiddags te 2 uur, zullen, ten verzoeke en ten Huize van W. MAKKEN, buiten het Kleine Poortje te *Groningen*, worden verkocht: eene partij **MELK-, KALF-** en nieuw **AFGEKALFDE KOEIJEN**, ten overstaan van

Mr. C. DE RANITZ, *Notaris.*

Maandag den 28sten Oct. e.k.

des namiddags te 2 uur, VERVOLG van den verkoop van de nagelaten **INBOEDELS**, vóór en in het NIEUWE VERKOOPHUIS in de Oosterstraat.

Firma STEEN & COMP.

HOUTVEILING,

onder werkelijke Houtkoopers, op ZATURDAG den 26sten October 1850, des voormiddags te 11 uur, ten Huize van den Logementhouder W. HOUWING, te *Appingedam*, van eene groote partij VUREN BALKEN, aangevoerd van *Fredrikstad*, *Laurvig* en *Oosterrisoer*, OOSTZEESCHE GREENEN en VUREN BALKEN; — alsmede JUFFERS, KOLDERS, EIKEN STOLPEN, DEELEN, ENZ.

Mr. H. J. OFFERHAUS, *Nots.*

*** Mr. **H. J. OFFERHAUS**, Notaris te *Delfzijl*, zal, op DONDERDAG den 31sten October 1850, des voormiddags te 11 uur, ten Huize van den Logementhouder G. TER STEEG, te *Delfzijl*, publiek, bij contant geld verkoopen:

12 à 13 LASTEN TARWE,

meer en minder door Zeewater beschadigd, gelost uit het Nederlandsch Koftjalkschip *MARCHIENA MAGRIETHA*, Kapitein J. H. HUT, komende van *Dantzig* en bestemd naar *Amsterdam*.

*** Mr. **B. HAITZEMA VIËTOR**, Notaris te *Winschoten*, zal, op DONDERDAG den 31sten October 1850, des voormiddags te 10 uur, ten Huize van den Verlaatsmeester B. B. DRENTH, te *Stads-Kanaal*, in openlijke veiling verkoopen:

I. De **VEENPLAATS** no. 49, Noordzijde.
II. De **VEENPLAATS** no. 74, Zuidzijde, beide in de Markte van *Buinen* gelegen.
III. 3/36 **AANDEELEN** in den ONDERGROND der Zestig Roeden en *Kiel*.
IV. Een Blok **ONDERGROND** op de Veenplaats no. 2, groote Compagnie; en
V. Een Blok **DITO**, op die plaats, beide tusschen het eerste en tweede Dwarsdiep, en even als het derde perceel, in de Markte van *Gasselternieveen* gelegen.

B. HAITZEMA VIËTOR, *Notaris.*

Om dadelijk, door vertrek, te aanvaarden, wordt ***IN KOOP*** aangeboden: eene ruime, goed betimmerde en zeer gelegen staande **BEHUIZING** met onderscheidene WOONVERTREKKEN, annexe SCHUUR en grooten TUIN, alles staande en gelegen in het dorp *Utrum*.

Te bevragen bij den Eigenaar en Bewoner
J. B. BRUNS,
Med. Doct.

*** Op nader te bepalen tijd en plaats, zal er in het laatst der maand NOVEMBER 1850 publiek worden verkocht:

I. Eene **BEHUIZING**, waarin sedert 55 jaren en nog de ***BAKKERIJAFFAIRE*** wordt uitgeoefend, met een kamp GROENLAND daarachter.

II. Plus m. 2¼ Bunders **GROEN-** en **BOUWLAND**; alles staande en gelegen aan het Beneden-Oosterdiep te *Veendam*; toebehoorende aan den Eigenaar en Bewoner JELTE R. KNOOIHUIZEN.

Inmiddels is hetzelve ook ***UIT DE HAND TE KOOP.***

F. R. SCHATTENBERG

heeft ontvangen: NIEUWE MODELLEN van **DAMES MANTELS**, **WINTER KLEEDINGSTOFFEN** en **WOLLEN SJAALS**; door het ver gevorderde Saizoen zal hij zijne **ZOMERSTOFFEN** en **OMSLAGDOEKEN** tot VERMINDERDE PRIJZEN VERKOOPEN, houdende hij zich bij zijne Begunstigers minzaam aanbevolen.

Teekenlessen,

voor ***JONGENS*** en ***MEISJES***, op onderscheidene uren; als ook nog uren over tot het geven van **PRIVAAT LESSEN.**

J. KOCH, Carolieweg.

De Wedw. H. A. ISRAËLS

is **VERHUISD** van de VISCHMARKT naar de **GROOTE MARKT**, Noordzijde, letter L. no. 15. Zij beveelt zich beleefdelijk den HANDEL in **EFFECTEN**, **OUD GOUD**, **ZILVER** en **SPECIËN** bij hare Stad- en Gewestgenooten beleefdelijk aan.

De ondergeteekende geeft aan zijne geëerde Begunstigers te kennen, dat van nu aan ook bij hem worden vervaardigd alle **ZADELWERK**, **RIJTUIGBEKLEEDINGEN**, **GEREIDEN**, **ENZ.** Ook zijn bij hem te bekomen PAARDENDEKENS, ZWEEPEN, LANTARENS, KOPEREN en BERLIJNER ZILVEREN LIJSTEN en ORNAMENTEN, en voorts al wat aan de ***ZADELMAKERIJ*** behoort; waarmede hij zich nu ook, zoowel als in **RIJTUIGEN**, naar aller smaak, in ieders gunst aanbeveelt; belovende eene goede en accurate behandeling.

N.B. Ook kunnen de Heeren Zadelmakers de **ZADELBOOMEN** bij hem naar verkiezing en zeer billijk bekomen.

H. H. WELP,
Rijtuigmaker in de Bijlbarnstraat te *Winschoten*.

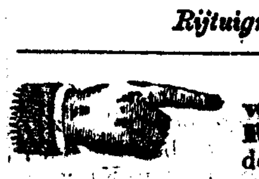

Op zeer aannemelijke voorwaarden worden aangeboden de **GEREEDSCHAPPEN**, benoodigd tot de uitoefening eener ***FABRIJK***, waartoe geene groote localiteit en niet veel kapitaal benoodigd is, en welke een behoorlijk bestaan kan opleveren.

Reflecteerenden gelieven zich, met franko brieven, te adresseeren aan den Heer B. HULSEKAMP, te *Groningen*.

Een **SMIDSKNECHT**, goed kunnende werken, kan dadelijk WERK bekomen bij H. HASPER, Mr. Smid te *Assen*.

WERKEN VOOR LEESGEZELSCHAPPEN.

R. TÖPFFER,

DE PASTORIJ. Uit het Fransch, door ***S. S.*** 2 Deelen, gr. 8vo . . . . *f* 6—60.

IDA KOHL,

PARIJS en de FRANSCHEN. Schetsen. Uit het Hoogduitsch, door ***S. S.*** 2 Deelen, gr. 8vo. *f* 6,25

P. VAN DER WILLIGEN,

NAGELATENE LEERREDENEN, voorafgegaan van een LEVENSBERIGT door ***N. C. KIST.*** Gr. 8vo. . . . . *f* 3—00.

STAATHUISHOUDKUNDE.

ADOLPHE BLANQUI,

BEKNOPT OVERZIGT van de eerste beginselen der STAATHUISHOUDKUNDE, voorafgegaan door eene GESCHIEDKUNDIGE INLEIDING. Uit het Fransch. Gr. 12mo. . . . . *f* 0—90.

JOSEPH DROZ,

STAATHUISHOUDKUNDE of beginselen van de leer des Rijkdoms. Uit het Fransch, met eene VOORREDE van Mr. ***B. W. A. E. SLOET TOT OLDHUIS.*** **(*Tweede en vermeerderde Uitgave.*)** Gr. 12mo. . . . . *f* 1—75.

FERDINAND DE HAMAL,

BEGINSELEN der STAATHUISHOUDKUNDE, ten gebruike van jongelieden, die zich aan eene Staatkundige of Administratieve loopbaan willen wijden. Uit het Fransch. Gr. 12mo . . . . *f* 0—75.

Uitgaven van **J. DE LANGE**, te ***Deventer.***

Voor Leesgezelschappen en Leesbibliotheken.

J. C. & W. ALTORFFER, Boekhandelaars te *Middelburg*, geven heden uit en hebben alom verzonden:

EEN CODICIL.

Roman van ***G. P. R. JAMES*** *Esq.*, uit het Engelsch door den Vertaler van „OLIVIER CROMWELL," 3 deelen, in Gr. 8vo., met drie verschillende Vignetten . . . . *f* 9—00.

Eene hoogst matige prijsberekening voor den compressen doch duidelijken druk van 946 bladzijden.

☞ Deze Roman van den ook in ons Vaderland algemeen op prijs gestelden JAMES, beveelt zich aan door eene ingewikkelde en boeijende intrigue en hoogst aanschouwelijke voorstelling.

Bovengemelde Boekhandelaars debiteren met succes:

Olivier Cromwell, Historische Roman, van H. W. HERBERT, 2 Dln., met Vignetten . . . . *f* 6—80.
Schuld en Boete, door de Schrijfster van „MONT SOREL" enz., met Vignet . . . . *f* 3—30.

Te Groningen, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.